

Vlaanderen
is milieubewust

Milieu-inspectieplan 2017

Afdeling Milieuinspectie

DEPARTEMENT
LEEFMILIEU,
NATUUR &
ENERGIE

Inleiding

Met de opmaak en de uitvoering van het MIP 2017 geven we uitvoering aan onze MI-doelstellingen zoals deze staan opgenomen in het Jaarlijks Ondernemings Plan (JOP) van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie.

We stellen, op basis van het Meerjarenprogramma 2015-2019 van MI, jaarlijks een risicogebaseerd Milieu-inspectieplan (MIP) op. Het MIP 2017 omvat naast de verplichte Europese controleprogramma's zoals het GPBV-handhavingprogramma, het Sevesoprogramma, het EVOA- en het REACH-controleplan en een controleplan inzake dierlijke bijproducten, ook een bundeling van alle andere handhavingsactiviteiten bij hinderlijke inrichtingen van klasse 1 en 2 nl. proactieve handhavingscampagnes, routinematige, reactieve en voortgangscontroles.

2017 wordt een campagnejaar...

We hebben ons naast de verplichte Europese controleprogramma's en de gangbare routinematige, reactieve en voortgangscontroles voor 2017 beperkt tot enkel die proactieve handhavingscampagnes waarbij de minister of de Vlaamse overheid zich via actieplannen tegenover de burger of tegenover de Europese Commissie had verbonden om toezicht uit te voeren en te handhaven of waarvan het risico voor mens en omgeving dusdanig is dat toezicht en handhaving zeker aangewezen is. We concentreren ons met onze specifieke handhavingscampagnes in 2017 daarom op: grondwaterwinningen en boringen daartoe, biogasinstallaties, koelinstallaties, verontreiniging van de lucht door DMF, PM10, dioxines en PCB's, zware metalen en VOS en inperkingsmaatregelen voor GGO's naast specifieke onderzoeken in het kader van de bestrijding van hinder.

Met de vrijgekomen tijd willen we:

- de werkdruk verlagen
- een zekere opgelopen achterstand in onze controles inhalen
- meer eigen initiatieven door onze toezichthouders mogelijk maken bij het uitvoeren van controles
- het GPBV-handhavingssysteem vereenvoudigen en meer gericht maken en de rapportering optimaliseren
- een overkoepelende risicoanalyse maken voor het volledige bevoegdheidspakket van MI
- de resultaten van de globale risicoanalyse vertalen naar een nieuw uitgebalanceerd MIP 2018
- ons dossieropvolgingssysteem verder uitbouwen
- ons intern en extern informatiebeheer verbeteren en onze website uitbreiden
- onze werkgroepwerking herzien
- een visie van MI op onze 'ondersteuning van de gemeenten' uitwerken
- onze eerste stappen zetten in de controle en handhaving van de omgevingsvergunning
- de transitie naar het departement Omgeving implementeren op het vlak van controles en handhaving

Uitdagingen genoeg...

Paul Bernaert
Afdelingshoofd
Afdeling Milieu-inspectie

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Inhoudsopgave	3
1. Toelichting MIP 2017	5
2. Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging	10
3. Omgevingsveiligheid	15
4. Ketentoezicht	20
5. REACH	23
6. Dierlijke bijproducten	25
7. Thematische handhavingscampagnes	26
Water	26
Geluid en trillingen	27
Bodem & grondwater	27
Lucht	28
Afval	31
Ggo' s en pathogene organismen	32
Energie	32
Overige handhavingscampagnes	33
8. Routine	34
9. Reactieve Controles	35
10. Voortgangscontroles	36
11. Eigen initiatief	37
12. Fiches	38
13. Overzichtstabel	76
14. Gebruikte afkortingen	77

1. Toelichting MIP 2017

Situering MIP

De hoofdpodracht van de afdeling Milieu-inspectie is het toezicht op de naleving van de milieuhygiëneregelgeving en de bestuurlijke remediërende handhaving daarvan. De lijst van wetten, decreten en verordeningen waarop MI moet toezien is lang en divers, de achterliggende thema's en problematiek complex.

Een belangrijke manier om toezicht uit te oefenen is controles uitvoeren. De onderwerpen van die controles zijn zeer divers. Voor sommige onderwerpen (sectoren of activiteiten) eist de Europese regelgeving expliciet een programmatische aanpak, voor de andere gelden de algemene principes van de Europese aanbeveling betreffende minimumcriteria voor milieu-inspecties.

MI pakt haar controles al lange tijd op een planmatige manier aan door het werken o.b.v. een Milieu-inspectieplan (MIP). Dergelijk MIP is een jaarplan. Het MIP 2017 vormt het derde jaarplan binnen het Meerjarenprogramma (MJP) 2015-2019 van de afdeling.

Dit MIP poogt alle handhavingsactiviteiten van de afdeling Milieu-inspectie (MI) voor haar kernactiviteit 'Milieuhygiëneregelgeving handhaven (toezicht houden, maatregelen nemen, melden en informeren i.f.v. sanctionering)' in kaart te brengen en te begroten qua budget en personeelsinzet. In dit jaarplan worden de prioriteiten voor een bepaald werkjaar vastgelegd en de handhavingsacties gepland in functie van het realiseren van maximale milieuwinst.

Dit past ook in de algemene tendens van Europese lidstaten om te evolueren naar een meer systematische, planmatige, gecoördineerde en geïntegreerde handhaving.

Eenzijds is er de Europese aanbeveling 2001/331/EG betreffende minimumcriteria voor milieu-inspecties in de lidstaten. In deze aanbeveling zijn belangrijke bepalingen opgenomen inzake inspectieplanning. De aanhef verwoordt de noodzaak tot planning als volgt: *"Om de doeltreffendheid van dit inspectiesysteem te garanderen, dienen de lidstaten erop toe te zien dat de milieu-inspectieactiviteiten van tevoren worden gepland."* Er wordt in de aanbeveling een onderscheid gemaakt tussen routinematige en incidentele milieu-inspecties. De eerste groep maakt deel uit van een vooraf vastgesteld inspectieplan. De tweede soort vindt plaats bijvoorbeeld bij onderzoek naar ongevallen, incidenten of gevallen van niet-naleving van de voorschriften of naar aanleiding van een klacht. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de milieu-inspectieplannen het hele grondgebied en alle daarin te controleren installaties omvatten en dat deze plannen onder andere op basis van een algemene evaluatie van de belangrijke milieuvraagstukken worden opgesteld. Verder moet het plan tenminste de routinematige milieu-inspecties voorschrijven, en voorzien in procedures voor incidentele milieu-inspecties. Deze aanbeveling wordt momenteel door Europa herzien en opgewaarderd.

Anderzijds worden in verschillende Europese richtlijnen specifieke eisen opgelegd betreffende planning van inspecties. Zo wordt in de Richtlijn Industriële Emissies¹ een risico-gebaseerde inspectiefrequentie, via een inspectieprogramma en –plan, opgelegd voor de onder deze richtlijn ressorterende installaties. Meer uitleg over het GPBV handhavingssysteem vindt u in hoofdstuk 2. Daarnaast is er de Sevesorichtlijn² die specifieke inspectie-eisen oplegt. De opmaak en de uitvoering van een controleprogramma horen bij de belangrijkste daarvan. Een dergelijk programma moet minstens de aard van de geplande controles, de toe te passen methodiek en de voorziene frequentie vermelden. Over het huidige Sevesoprogramma kunt u meer lezen in hoofdstuk 3. De EVOA Verordening bepaalt dat de lidstaten vanaf 2017 plannen opstellen voor de EVOA-controles, gebaseerd op risicobeoordelingen van specifieke afvalstromen en bronnen van illegale overbrengingen. Ook voor controles in het kader van de REACH Verordening en van de Verordening Dierlijke Bijproducten zijn er specifieke eisen inzake planning en risico-analyse. Meer hierover vindt u in

¹ PB EU 2010/334, op 17 december 2010 gepubliceerd in het Europees Publicatieblad.

² Richtlijn 2012/18/EU van 4 juli 2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken

de respectievelijke hoofdstukken 4, 5 en 6. Voor de vijf genoemde Europese regelgevingen maakte de afdeling Milieu-inspectie specifieke controleprogramma's op, om zodoende deze Europese verplichtingen inzake inspecties optimaal te implementeren.

Risico- en evidence gebaseerde benadering

Gezien de uitbreiding van de bevoegdheden van MI gedurende de laatste jaren, moet MI de Europees verplichte ingeslagen weg van de risico- en evidence gebaseerde aanpak zeker verder uitbreiden naar alle handhavingsactiviteiten van de afdeling.

De milieurisico's van de GPBV-installaties werden volgens de IRAM-methodologie van het Europese handhavingsnetwerk IMPEL in kaart gebracht. Dit gebeurde op basis van impact- en risicocriteria en operatorperformantie criteria. Toepassing van deze criteria resulteert in een gedifferentieerd beeld qua inspectiefrequenties voor de GPBV-installaties uit de industrie, terwijl bijna alle GPBV-installaties landbouw de laagste inspectiefrequenties hebben gekregen. Voor de Seveso-bedrijven werd de frequentie van de bezoeken ter plaatse vastgelegd op basis van een systematische evaluatie van de risico's. Voor elke inrichting werd een gepaste basisfrequentie bepaald met een gevarenindexeringsmethodiek gebaseerd op de brand- en explosie-index en de toxiciteitsindex van elke installatie met risico's voor zware ongevallen. Ook voor de controles op de EVOA verordening (overbrenging van afvalstoffen) is momenteel een risico-gebaseerde aanpak in ontwikkeling.

Naast deze Europees verplichte risico-analyses controleert MI ook voor andere regelgeving en bij andere sectoren op basis van meerdere risico-criteria zoals impact, aard van de activiteiten, complexiteit van regelgeving, klachten over hinder, omgevingskwaliteit, aanwezigheid van milieuzorgsysteem, aanwezigheid gevaarlijke stoffen, ongevallencasüistiek, ervaringen uit eerdere controlecampagnes, naleefgedrag, nieuwe regelgeving, enz. Op basis hiervan worden jaarlijks handhavingscampagnes uitgewerkt voor specifieke sectoren of specifieke problematieken.

Gezien risico-gebaseerde handhaving een dynamisch gebeuren is stelt MI in haar streven naar een efficiëntere en effectievere handhaving in haar meerjarenprogramma uitdrukkelijk het doel voorop om in de komende jaren verder werk te maken van de optimalisering en actualisering van haar risico-gebaseerde aanpak. Hierbij zal het volledige bevoegdheidspakket worden geïmplementeerd zodat de resultaten hiervan gebruikt kunnen worden voor een eventuele bijsturing van het meerjarenprogramma. Het succes van een risico-gebaseerde en evidence based benadering moet ook resulteren in een betere naleving van de te controleren regels.

Het MIP 2017 bevat activiteiten die talrijk zijn en verscheiden. In het MIP worden volgende handhavingsactiviteiten gegroepeerd volgens hun aard en oorsprong:

- controles in het kader van Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging (GPBV-programma's Industrie en Landbouw)
- controles op omgevingsveiligheid (o. a. Sevesoprogramma)
- ketentoezicht
- REACH-controles
- controles op dierlijke bijproducten
- thematische handhavingscampagnes (geluid, bodem & grondwater, afval, lucht, landbouw, ggo)
- routinecontroles
- reactieve controles
- voortgangscontroles
- controles op eigen initiatief

In de hoofdstukken 2-9 worden elk van deze handhavingsactiviteiten meer in detail toegelicht.

De opmaak van het MIP 2017 verliep gespreid over het najaar 2016. Om te kunnen inspelen op maatschappelijk relevante en actuele milieuproblematieken werkten we specifieke handhavingscampagnes uit.

Voorstellen voor specifieke handhavingscampagnes werden aangereikt door enerzijds de interne MI-werkgroepen en anderzijds door externe diensten zoals OVAM, VLM, VMM, FAVV, ... De werkgroepen bespraken deze voorstellen en gaven aan de hand van enkele criteria hun appreciatie weer.

Het bundel met interne en externe voorstellen was erg groot in verhouding tot de steeds slinkende capaciteit aan toezichthouders binnen de afdeling. Daarom werd er voor gekozen om van het MIP 2017 een campagneluw MIP te maken. Ook de niet geringe inspanning die de vijf controleprogramma's van de afdeling Milieu-inspectie vergen, droegen bij tot deze beslissing. In oktober werden op risicogebaseerde wijze enkel deze voorgestelde campagnes weerhouden waarbij de minister of de Vlaamse overheid zich via actieplannen tegenover de burger of tegenover de Europese Commissie had verbonden om toezicht uit te voeren en te handhaven of waarvan het risico voor mens en omgeving dusdanig is dat toezicht en handhaving zeker aangewezen is. Voor deze campagnes concretiseerden de werkgroepgangmakers van het hoofdbestuur de inhoud en raamden zij de benodigde VTE en het benodigde budget. Het beperkt aantal geselecteerde handhavingscampagnes werd vervolgens in detail beschreven in fiches. Deze fiches zijn verzameld in hoofdstuk 12. De leden van de stafvergadering (diensthoofden en afdelingshoofd) keurden het MIP 2017 eind december 2016 goed.

De uitvoering van het plan is de belangrijkste kernactiviteit van MI. Het is aangewezen te noteren dat het MIP elk jaar opnieuw een uitdaging inhoudt om dit zo optimaal mogelijk te realiseren. Allerlei externe en interne factoren kunnen er immers voor zorgen dat het plan niet volledig kan worden uitgevoerd.

Organisatie MI en uitvoering MIP

De organisatiestructuur van MI is tweeledig. Enerzijds is er de klassieke verticale, hiërarchische structuur van de afdeling, met een buitendienst per Vlaamse provincie, een hoofdbestuur in Brussel en de dienst Toezicht zwaarereisicobedrijven. Elke dienst wordt geleid door een diensthoofd. De algehele leiding van de afdeling berust bij het afdelingshoofd.

Daarnaast is er nog de horizontale, themagerichte structuur van de afdeling, die zijn oorsprong vond in de confrontatie met een veelheid en diversiteit aan regelgeving, te controleren activiteiten en te controleren bedrijven. Per milieucompartiment werd een werkgroep opgericht: Afval, Ketentoezicht, Bodem en Grondwater, Geluid en Trillingen, Ggo's, Diffuse emissies lucht, Geleide emissies lucht, VOS, Geur, Ozonafbrekende stoffen en Gefluoreerde Broeikasgassen, Water, Landbouw, Dierlijke bijproducten, Milieumanagementsystemen, Integraal Milieujaarverslag en Energie.

Een werkgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de buitendiensten en een vertegenwoordiger van het hoofdbestuur, die fungeert als gangmaker. Bij de samenstelling van de werkgroepen werd rekening gehouden met de ervaring en de specialismen van de betrokkenen. De werkgroepwerking moet garant staan voor een gecoördineerde en uniforme aanpak in het hele Vlaamse Gewest. De werkgroepen initiëren en begeleiden of ondersteunen de specifieke handhavingscampagnes.

Het hoofdbestuur vervult een ondersteunende taak en waakt over de diepgang, de uniforme uitvoering, de afstemming en de integratie van de verschillende specifieke campagnes. Het coördineert ook de opmaak van het MIP en de evaluatie van en de rapportering over de uitvoering ervan en zorgt tevens voor de logistieke, financiële en personele ondersteuning. Het hoofdbestuur fungeert als kenniscentrum in de afdeling en zorgt voor de gecoördineerde terugkoppeling van handhavingservaring naar de beleidsmakers.

De buitendiensten staan in hoofdzaak in voor de inspecties, het nemen van de maatregelen en de verdere voortgangscntrole van de bedrijfsdossiers en het verzekeren van de coördinatie van een aantal activiteiten.

De belangrijkste taak van Toezicht zware risicobedrijven is de planmatige en systematische controle van de zogenaamde Sevesobedrijven.

Aangezien al de handhavingsactiviteiten zijn opgenomen in dit MIP, werd bij de opmaak de benodigde tijd zo zorgvuldig mogelijk ingeschat.

De uitvoering van het MIP gebeurt door:

- de 'operationele' TH: dit zijn de toezichthouders van de buitendiensten en de dienst Toezicht zware risicobedrijven. Voor de 'operationele' TH is de uitvoering van het MIP zijn hoofdtaak;
- de 'coördinerende/sturende' TH: dit zijn het afdelingshoofd, de diensthoofden en de toezichthouders van het hoofdbestuur. Voor de 'coördinerende/sturende' TH neemt de loutere uitvoering van het MIP een kleiner deel van de tijd in beslag aangezien het gros van de tijd in een aantal andere kernactiviteiten vervat zit.

Aangezien niet elke TH voltijds werkt, wordt gewerkt met het aantal VTE³. Het totale aantal operationele VTE wordt bepaald op basis van het geschatte personeelsbestand in 2017. Er wordt daarop een aantal correcties uitgevoerd zoals de tijd nodig voor opleidingen, dienstvergaderingen, werkgroepvergaderingen, persoonlijke administratie, stageperiodes voor beginnende personeelsleden. Dit betekent dat er in 2017 uiteindelijk 60.1 VTE van het totaal aantal operationele toezichthouders ingezet wordt voor het deelaspect 'uitvoering' van de kernactiviteit 'uitvoering MIP'.

Voor de 'coördinerende/sturende' toezichthouders wordt de tijd besteed aan de uitvoering van het MIP begroot op 20%, behalve voor het afdelingshoofd dat 10% van zijn tijd aan de loutere uitvoering van het MIP besteedt.

Schatting VTE 2017	Operationele VTE						Coördinerende/ Sturende VTE	Totaal
	Antw.	Limb.	Oost-Vl.	Vl.-Br.	West-Vl.	TZR	Staf + Hoofdbestuur	
Aantal TH's	21	12	20	10	14	10	19	106
Beschikbare VTE 'uitvoering MIP'	14,2	8,2	12,3	5,7	8,9	7,3	3,5	60.1

Een overzicht van de handhavingsactiviteiten met de schatting van het benodigd aantal VTE vindt u in de overzichtstabel in hoofdstuk 14.

Slechts een deel van de activiteiten kan effectief worden gepland op afdelingsniveau: de controleprogramma's, de specifieke handhavingscampagnes en de routinemonsternames en -metingen. Voor deze handhavingsactiviteiten kan de reikwijdte goed worden afgebakend: aantal dossiers, doelstelling, inhoud van de controles, ... en kan het traject voor de uitvoering ervan worden uitgetekend.

De effectieve (tijds)planning van de andere activiteiten zoals routinecontroles van milieuvergunningen, reactieve controles, voortgangscntroles en eigen initiatief is minder exact te bepalen. De planning gebeurt op het niveau van de buitendiensten of zelfs op het niveau van de individuele toezichthouder. De impact van deze handhavingsactiviteiten op de tijdsbesteding kan hooguit worden begroot op basis van de

³ VTE= voltijdsequivalent.

beschikbare gegevens van de voorbije jaren (de aantallen dossiers en inspecties) en een gemiddelde tijdsbesteding per dossier (tijdsregistratie).

Daarbij wordt eveneens rekening gehouden met de gemiddelde tijdsbesteding voor de deelprocessen:

- dossiervoorbereiding
- verplaatsing en vaststellingen op het terrein
- opmaak inspectieverslag en beoordeling vaststellingen
- verslaggeving aan het Openbaar Ministerie of aan de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer (AMMC)
- maatregelen nemen conform het MI-instrumentarium
- rapportering (intern/extern)
- registratie in MI-dossieropvolgingssysteem

Voor de aantallen dossiers en inspecties wordt het DOS, het dossieropvolgingssysteem van MI, geraadpleegd.

Het DOS speelt een cruciale rol in de werking van de afdeling. Het wordt op de buitendiensten gebruikt om de binnenkomende en uitgaande post, vergunnings- en weigeringsbesluiten, klachten, vragen van de parketten/AMMC en analyseresultaten van monsternames te registreren. Het bevat de gegevens over de bedrijven én alle informatie over de inspecties en de straf- en bestuursrechtelijke afhandeling van die inspecties. Door het gebruik van een coderingssysteem is het mogelijk om voor elke handhavingsactiviteit van het MIP cijfers te genereren over de uitgevoerde inspecties.

De Vlaamse Regering besliste op 17 juli 2015 met haar kerntakenplan dat het toezicht op klasse 2-inrichtingen geleidelijk aan moet afgebouwd worden op gewestelijk niveau, Tegelijk moet MI geleidelijk aan structurele ondersteuning uitbouwen voor de lokale toezichthouders, zodat zij geleidelijk aan kunnen vertrouwd geraken met de nieuwe procedures. De afbouw van zal tegen eind 2019 worden gerealiseerd. MI voorziet dan ook in 2017 een verdere afbouw van haar klasse 2 toezicht.

2. Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging

Verplichtingen Richtlijn Industriële Emissies

Het doel van de Richtlijn Industriële Emissies 2010/334/EU (RIE) is te zorgen voor een geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging bij een breed scala aan industriële processen en landbouwactiviteiten én het bereiken van een hoog niveau van bescherming voor mens en milieu in zijn geheel. Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (GPBV) worden gerealiseerd enerzijds via het vergunningstelsel voor GPBV-installaties en anderzijds via de handhaving. Beide zijn erop gericht ervoor te zorgen dat bij de exploitatie van de GPBV-installaties:

- alle passende preventieve maatregelen tegen verontreiniging worden getroffen
- de beste beschikbare technieken worden toegepast
- er geen significante verontreiniging wordt veroorzaakt
- het ontstaan van afvalstoffen wordt voorkomen
- afvalstoffen die toch worden voortgebracht, zij in prioriteitsvolgorde worden voorbereid voor hergebruik, gerecycleerd, teruggewonnen of, wanneer dat technisch en economisch onmogelijk is, zodanig worden verwijderd dat milieu-effecten worden voorkomen of beperkt
- energie op doelmatige wijze wordt gebruikt
- de nodige maatregelen worden getroffen om ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan te beperken
- bij de definitieve stopzetting van de activiteiten de nodige maatregelen worden getroffen om elk risico van verontreiniging te voorkomen en het bedrijfsterrein weer in een bevredigende toestand te brengen

De RIE werd ondermeer omgezet in het Milieuvergunningendecreet en zijn uitvoeringsbesluiten VLAREM I, II en III. Artikel 2.1.1 van VLAREM III neemt uitdrukkelijk de punten a tot en met h over als algemene milieuvoorwaarden bij de exploitatie van een GPBV-installatie. (n.v.r.d. het milieuvergunningendecreet en VLAREM I worden in 2017 vervangen door het decreet omgevingsvergunning en het besluit omgevingsvergunning).

De beste beschikbare technieken (BBT) spelen een centrale rol in de RIE. Omdat de BBT een technologische evolutie ondergaan, moeten zowel de milieuvoorwaarden van VLAREM II en III als de vergunningsvoorwaarden van GPBV-installaties, periodiek, telkens na de opmaak van een nieuwe Europese BREF-studie, door AMV getoetst worden aan de bij de BREF-studie horende BBT-conclusies die door de Europese Commissie zijn goedgekeurd. De exploitanten moeten deze bijgestelde voorwaarden naleven en MI moet de naleving ervan controleren en handhaven. Dit alles moet gebeuren in een tijdspanne van 4 jaar na publicatie van de BBT-conclusies in het Europees publicatieblad.

De RIE legt aan de lidstaten nog meer verplichtingen op inzake inspecties. De lidstaten moeten immers garanderen dat de richtlijn doeltreffend wordt toegepast en gehandhaafd. Zo worden de exploitanten van GPBV-installaties verplicht om regelmatig aan MI verslag uit te brengen over de naleving van de vergunningsvoorwaarden. In geval van niet-naleving moeten zowel de exploitanten als MI elk bovendien de noodzakelijke maatregelen treffen. MI moet daartoe een systeem van milieu-inspecties voorzien. Dit zogenaamde GPBV-handhavingssysteem moet het volledige spectrum van relevante milieueffecten van de betrokken installaties bevatten. De lidstaten moeten daarnaast waarborgen dat er voldoende personen beschikbaar zijn met de vereiste vaardigheden en kwalificaties om deze inspecties doeltreffend uit te voeren.

Het GPBV-evaluatiesysteem en het GPBV-handhavingssysteem moeten op elkaar zijn afgestemd.

Binnen het systeem voor milieu-inspecties moet MI een milieu-inspectieplan opstellen en geregeld toetsen en, indien nodig, bijwerken. Dit plan moet de volgende elementen bevatten:

- een algemene beoordeling van de relevante en significante milieuaspecten

- het geografische gebied waarop het inspectieplan betrekking heeft
- een register van de installaties waarop het plan betrekking heeft
- procedures voor het opstellen van programma's voor routinematige milieu-inspecties
- procedures voor niet-routinematige milieu-inspecties
- als dat nodig is, bepalingen over de samenwerking tussen verschillende instanties

Op basis van dit plan moet MI geregeld programma's voor routinematige milieu-inspecties opstellen, waarbij de frequentie van de bezoeken ter plaatse voor de verschillende types installaties wordt vermeld. De periode tussen twee bezoeken ter plaatse wordt gebaseerd op een systematische evaluatie van de milieurisico's van de betrokken installaties en bedraagt ten hoogste één jaar voor installaties met de grootste risico's en drie jaar voor installaties met de kleinste risico's. Wanneer bij een inspectie een ernstige inbreuk op de vergunningsvoorwaarden wordt vastgesteld, wordt binnen de zes maanden na die inspectie een extra bezoek ter plaatse verricht.

De systematische evaluatie van de milieurisico's wordt gebaseerd op ten minste de volgende criteria:

- de potentiële en de reële gevolgen van de betrokken installaties voor de gezondheid van de mens en voor het milieu, rekening houdend met de emissieniveaus en de soorten emissies, de gevoeligheid van het plaatselijke milieu en het risico op ongevallen
- de naleving tot dusverre van de vergunningsvoorwaarden
- de deelname van de exploitant aan het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Unie (EMAS) overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 en aan ISO14001

Niet-routinematige milieu-inspecties worden uitgevoerd om ernstige milieuklachten, ernstige milieuongevallen, incidenten en gevallen van niet-naleving zo snel mogelijk en in voorkomend geval vóór de afgifte, toetsing of bijstelling van een vergunning te onderzoeken.

Na elk bezoek ter plaatse stelt MI een controlerapport op met haar relevante bevindingen over de naleving van de vergunningsvoorwaarden door de installatie en haar conclusies ten aanzien van de eventuele noodzaak van verdere maatregelen.

Het controlerapport wordt binnen twee maanden na het bezoek ter plaatse ter kennis gebracht van de betrokken exploitant. De exploitant dient binnen een redelijke termijn alle noodzakelijke maatregelen te nemen die in het verslag opgenomen zijn. Het verslag wordt door MI overeenkomstig Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie binnen vier maanden nadat het bezoek ter plaatse heeft plaatsgevonden, openbaar gemaakt.

Alle verplichtingen die RIE aan MI, de bevoegde autoriteit voor controle en handhaving, oplegt, werden omgezet in het Milieuhandhavingsdecreet en -besluit.

GPBV-handhavingssysteem: plan en programma

MI stelde in 2012-2013 een specifiek GPBV-handhavingssysteem op voor de GPBV-installaties. Het maakt, samen met het GPBV-handhavingsprogramma, deel uit van het GPBV-handhavingssysteem. Het plan omvat alle GPBV-installaties op Vlaams grondgebied, een algemene lijst van relevante en significante milieuaspecten en een bijzondere beoordeling van de relevantie van deze milieuaspecten per GPBV-installatie.

Het GPBV-handhavingssysteem omvat ook een berekende risicoklasse die aan de GPBV-installatie wordt toegekend, met vermelding van de hiermee verbonden minimale inspectiefrequentie (jaarlijks, tweejaarlijks, driejaarlijks).

Berekende risicoklasse

Voor de systematische evaluatie van de milieurisico's van de GPBV-installaties heeft MI de IRAM-methodologie, opgesteld onder impuls van IMPEL, gebruikt.

Naar analogie met de IRAM-methodologie maakt MI een onderscheid tussen impactcriteria en operatorperformantie criteria. Het GPBV-handhavingssysteem van MI hanteert 10 impactcriteria en 3 operatorperformantie criteria, aangepast aan de Vlaamse context.

Impact criteria vertegenwoordigen de grootte van de emissies en de impact van de emissies op de omgeving.

Operatorperformantie criteria vertegenwoordigen de kans waarop problematische emissies zich zullen voordoen in de risico-scoring.

De door MI gehanteerde impactcriteria zijn:

- impact van de installatie op haar omgeving
- emissies naar de bodem
- emissies naar lucht
- emissies naar water
- input van afval
- output van afval
- geluidshinder
- kwaliteit van gerapporteerde gegevens
- kwaliteit van het lokale milieu
- risico op ongevallen

De door MI gehanteerde operatorperformantie criteria zijn:

- naleefgedrag
- afhandeling van vastgestelde milieuproblemen
- toepassen van de milieuzorg principes

Deze bijzondere beoordeling per GPBV-installatie levert een gedifferentieerd beeld op van inspectiefrequenties voor de GPBV-installaties industrie, terwijl bijna alle GPBV-installaties landbouw de laagste inspectiefrequentie hebben.

GPBV-programma industrie

Volgens de definitie van VLAREM I is een GPBV-installatie "een vaste technische eenheid waarin een of meer van de activiteiten en processen, vermeld in de indelingslijst, en aangeduid met de letter X in de vierde kolom van de indelingslijst, alsook andere op dezelfde locatie ten uitvoer gebrachte en daarmee rechtstreeks samenhangende activiteiten plaatsvinden die technisch in verband staan met de voormelde activiteiten en die gevolgen kunnen hebben voor de emissies en de verontreiniging". Aangezien MI instaat voor een controleprogramma voor alle GPBV-installaties en de afdeling Milieuvergunningen (AMV) voor een evaluatieprogramma van de voorwaarden voor diezelfde GPBV-installaties, stemmen beide afdelingen hun register van de installaties op geregelde tijdstippen af. Het register van de industriële GPBV-installaties bevat ongeveer 800 installaties.

Op basis van 10 impactcriteria en 3 operatorperformantiecriteriën zijn die installaties ingedeeld in risicoklassen waaraan de controlefrequentie is gekoppeld: ongeveer 20 % van de installaties kreeg een jaarlijkse frequentie, 21 % een tweejaarlijkse en 59 % een driejaarlijkse.

Het GPBV-programma is opgebouwd rond 6 thematische blokken:

- controles van het algemene type
- controles rond het compartiment lucht
- controles rond het compartiment water
- controles rond het compartiment materialen/afval
- controles rond het compartiment bodem en grondwater
- controles van het administratieve type

Binnen elk van deze blokken zijn er bepaalde inspectietypes. Zo kunnen de geleide emissies naar de lucht gecontroleerd worden door bijvoorbeeld de controle van de zelfcontroleverplichtingen of door emissiemetingen in opdracht van MI. In totaal zijn er 43 verschillende inspectietypes geïdentificeerd in het systeem, maar die zijn niet allemaal voor elke installatie relevant.

Het uitgangspunt in het GPBV-handhavingssysteem is dat er gemiddeld na zes jaar een volledige afdekking is voor elke installatie. Dit wordt gerealiseerd door in het jaarlijks GPBV-handhavingprogramma voor de installaties met jaarlijkse frequentie 1 thematisch blok te selecteren en voor de installaties met 2-jaarlijkse frequentie 2 thematische blokken, en door bij de installaties met 3-jaarlijkse frequentie 3 thematische blokken uit te voeren. De opeenvolgende jaarprogramma's voor routinematige controles bij GPBV-installaties zorgen er dus voor dat er afdekkend (alle relevante milieu-aspecten per GPBV-installatie worden binnen een zekere tijd via een plaatsbezoek onderzocht) en risicogebaseerd (de frequentie van controle hangt samen met de risicoklasse) gecontroleerd wordt.

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel GPBV-installaties Industrie zullen gecontroleerd worden in elke provincie in 2017.

Inspectiefrequentie	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
Jaarlijks	82	22	33	6	17
Tweejaarlijks	23	21	23	8	13
Driejaarlijks	38	25	35	10	24

Het GPBV-handhavingprogramma industrie omvat ook thematische controlecampagnes waarover verder meer uitleg wordt gegeven.

In 2017 zullen ook de installaties die vallen onder de BREF "Chlooralkali" en de BREF "Cement en kalk" integraal getoetst worden aan de nieuwe BBT-conclusies die ook werden opgenomen in VLAREM III.

GPBV-programma landbouw

Het GPBV-register telt ook ongeveer 800 GPBV-installaties landbouw, waarvan door toepassing van de risicocriteria ongeveer 1-2% een tweejaarlijkse controlefrequentie kregen. De andere moeten minstens 3-jaarlijks worden gecontroleerd. Bij de GPBV-installaties landbouw worden, net als bij de GPBV-installaties industrie, jaarlijks een aantal blokken gecontroleerd met het oog op een volledige afdekking na 6 jaar. Dit gebeurt op 3 verschillende manieren. Voor 1 groep installaties worden er 3 blokken geselecteerd, bij een tweede groep wordt er 1 "pijnpuntblok" geselecteerd en bij een derde groep vindt er een integrale controle (6 blokken) plaats. De selectie van de installaties voor de jaarprogramma's gebeurt op een risicogebaseerde manier. Zo wordt er rekening gehouden met de historiek en ligging van het bedrijf. De controlefrequentie zal toenemen wanneer er zich meer milieu-incidenten hebben voorgedaan in het verleden of het bedrijf gelegen is in een kwetsbaar gebied.

Naast de aanwezigheid en volledigheid van de milieuvergunning vormt de bescherming van bodem en grondwater tegen verontreinigingen vanwege een onzorgvuldige exploitatie van de grondwaterwinning, lekkende mestopslagplaatsen en lekkende brandstoftanks een belangrijk onderwerp van de controles. Een ander aandachtspunt is een correcte toepassing van ammoniakreducerende technieken. Nieuwe stallen moeten ammoniakemissiearm worden gebouwd volgens een techniek uit het ministerieel besluit rond ammoniakemissiearme stalsystemen. MI zal in toenemende mate de focus leggen op een veel voorkomende nageschakelde techniek: luchtwassystemen.

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel GPBV-installaties landbouw er gecontroleerd zullen worden in elke provincie in 2017.

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
Tweejaarlijks	1	/	1	1	1
Driejaarlijks	74	22	46	11	76

3. Omgevingsveiligheid

Sevesoprogramma

Seveso oftewel preventie van zware ongevallen

Het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn (verder kortweg Samenwerkingsakkoord of SWA) realiseert in belangrijke mate de omzetting van de zogenoemde Seveso-richtlijn.

Het doel van die richtlijn is de realisatie van een hoog beschermingsniveau voor mens en milieu door de preventie van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn en de beperking van de gevolgen ervan. De richtlijn en het Samenwerkingsakkoord bevatten geen gedetailleerde, technische voorschriften. Voor de exploitanten van Seveso-inrichtingen is deze ambitieuze doelstelling vertaald in twee kernverplichtingen:

- alle nodige maatregelen treffen om zware ongevallen te voorkomen én de gevolgen ervan te beperken voor mens en milieu (zorgplicht)
- te allen tijde aan inspectiediensten kunnen aantonen dat de noodzakelijke maatregelen werden genomen (aantoonplicht)

Een zwaar ongeval is in deze context een gebeurtenis, zoals een zware emissie, brand of explosie, die het gevolg is van ongecontroleerde ontwikkelingen tijdens de exploitatie van een onder dit samenwerkingsakkoord begrepen inrichting, die hetzij onmiddellijk, hetzij na verloop van tijd een ernstig gevaar oplevert voor de gezondheid van de mens binnen of buiten de inrichting of voor het milieu, en waarbij bovendien één of meer gevaarlijke stoffen betrokken zijn.

Inspectiediensten en inspectieteam

Om een effectieve tenuitvoerlegging en handhaving te waarborgen, stelt de Seveso-richtlijn fundamentele eisen m.b.t. een inspectiesysteem van de overheid.

Het Samenwerkingsakkoord vertaalt de vereisten van de richtlijn naar de Belgische situatie met gedeelde bevoegdheden voor de federale staat (bescherming van de werknemers) en de gewesten (bescherming van de omgeving, mens én milieu). Per gewest werd een inspectieteam opgericht bestaande uit inspecteurs afkomstig van alle betrokken inspectiediensten. Deze inspecteurs opereren op basis van gelijkwaardigheid en met behoud van alle bevoegdheden. Op die manier zijn er per gewest twee inspectiediensten bevoegd voor een bepaalde inrichting: de gewestelijke milieu-inspectie (MI in Vlaanderen) en de federale inspectiedienst die bevoegd is voor de bescherming van de werknemers.

Binnen de afdeling MI staat de dienst Toezicht zwaarrisicobedrijven (TZR) in voor de uitvoering van het Samenwerkingsakkoord. De belangrijkste federale inspectiedienst is de Afdeling van het toezicht op de chemische risico's (ACR) van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Inspectiesysteem

De Seveso III-richtlijn herneemt en versterkt het inspectiesysteem dat de Seveso-inspectiediensten al volgens de Seveso II-richtlijn moesten opzetten. Samengevat omvat het inspectiesysteem nieuwe stijl:

- een inspectieplan met een aantal elementen, o.m. een lijst van de inrichtingen die onder het plan vallen
- een programma voor routinematige controles
- een systematische beoordeling van de gevaren van zware ongevallen als basis voor het programma
- voorwaarden en doelstellingen van de controles
- vereisten voor niet-routinematige controles
- vereisten voor de afhandeling van de controles
- vereisten voor de afhandeling van de belangrijke gevallen van niet-naleving

Het Samenwerkingsakkoord legt de verantwoordelijkheid voor het inspectiesysteem bij de inspectieteams.

Identificatie

Een belangrijk onderdeel van het inspectieplan is de lijst van Seveso-inrichtingen. Een goede inventarisatie en identificatie zijn dus onontbeerlijk.

Het uitgangspunt van het toepassingsgebied van het Samenwerkingsakkoord is dat het die bedrijven moet omvatten waarvan mag worden aangenomen dat er een risico van een zwaar ongeval bestaat. Het bestaan van een risico op een zwaar ongeval met gevaarlijke stoffen en de omvang van een dergelijk risico hangen af van verschillende factoren.

Voor de afbakening van het toepassingsgebied zijn echter maar twee factoren in aanmerking genomen: de gevaarseigenschappen van de producten en de hoeveelheid van deze producten.

Twee reeksen van drempelwaarden voor eenentwintig categorieën van gevaarlijke stoffen en voor een aantal benoemde stoffen bakenen het toepassingsgebied af. Daardoor ontstaan drie groepen van bedrijven:

- inrichtingen met gevaarlijke stoffen in hoeveelheden beneden de eerste drempel: deze bedrijven vallen niet onder het toepassingsgebied
- inrichtingen met gevaarlijke stoffen in hoeveelheden tussen de eerste en de tweede drempel, de zogenaamde lagedrempelinrichtingen: deze bedrijven vallen onder het toepassingsgebied en moeten voldoen aan een aantal verplichtingen, zoals kennisgeving, algemene zorg- en aantoonplicht, preventiebeleid zware ongevallen en veiligheidsbeheersysteem, en intern noodplan
- inrichtingen met gevaarlijke stoffen in hoeveelheden boven de tweede drempel, de zogenaamde hogedrempelinrichtingen: deze bedrijven vallen onder het toepassingsgebied en moeten voldoen aan een aantal extra voorschriften, zoals veiligheidsrapport

Het toepassingsgebied van het Samenwerkingsakkoord is verbonden aan de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Daarbij wordt onder "aanwezigheid van gevaarlijke stoffen" verstaan, zowel "de feitelijke of voorziene aanwezigheid van dergelijke stoffen in de inrichting, als de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen waarvan bekend is dat ze kunnen ontstaan wanneer een industrieel chemisch proces buiten controle geraakt, in hoeveelheden, gelijk aan of hoger dan de drempels uit de bijlage I."

Voor de inventarisatie en identificatie kunnen verschillende bronnen worden geraadpleegd. Aan de hand van beschikbare gegevens (milieuvergunningen, kennisgevingen, controlehistoriek, ...) worden de aanwezige hoeveelheden gevaarlijke stoffen getoetst aan de drempelwaarden.

Als uit die gegevens en toetsing de Sevesostatus (lage- of hogedrempelinrichting, geen Seveso-inrichting) duidelijk blijkt, wordt de inrichting al of niet opgenomen in het systeem. Bij onduidelijkheid wordt ter plaatse een controle van de Sevesostatus uitgevoerd en wordt de inrichting op basis van de controleresultaten al dan niet opgenomen in het systeem.

Door de hoge industrialisatiegraad telt Vlaanderen een groot aantal Sevesobedrijven. Bovendien zijn dat aantal en de Sevesostatus variabel, bijvoorbeeld door wijzigingen van bedrijfsstructuren of van de aanwezige gevaarlijke stoffen. Met de Seveso III-richtlijn is het toepassingsgebied bovendien grondig gewijzigd door de incorporering van de CLP-verordening. De inventarisatie en identificatie van Seveso-inrichtingen blijven daarom de komende jaren een belangrijk aandachtspunt.

Programmatie

Eens de Sevesostatus is bepaald, kan voor een inrichting een programma worden opgesteld, dat ten minste melding maakt van:

- de aard van de geplande controles en de toe te passen methodiek
- de voorziene frequentie voor de bezoeken ter plaatse
- de inspectiedienst die wordt belast met de concrete uitvoering van de controles

De controles moeten gericht zijn op een hoog beschermingsniveau voor mens en milieu. Dat veronderstelt onder meer dat de Seveso-inrichtingen met een gepaste frequentie en met de gepaste diepgang worden gecontroleerd.

Frequentie van de bezoeken ter plaatse

Voor het uitvoeren van de proactieve controles hanteert TZR een minimuminspectiefrequentie die enerzijds gebaseerd is op het gevarenpotentieel van de inrichting op vlak van acute menstoxiciteit en van brand/explosie, en anderzijds op het gevarenpotentieel van de inrichting naar de omgeving toe (mensen buiten de inrichting alsook het milieu).

Voor de bepaling van het gevarenpotentieel naar de omgeving werd een methodiek ontwikkeld die de mogelijke effecten van vrijzettingen op de mensen buiten de inrichting en het milieu in rekening brengt. Hierbij worden de hoeveelheden en de relevante gevaarseigenschappen van de producten die aanwezig kunnen zijn in de inrichting, alsook de mogelijke verspreidingsroutes na vrijzettingen (bodem, lucht en oppervlaktewater) en de mogelijke aanwezigheid van schadedragers (mensen buiten de inrichting, fauna en flora) beschouwd.

Beide methodieken leiden elk tot een getal van 1 (laag gevarenpotentieel) tot 3 (hoog gevarenpotentieel). Het hoogste getal bepaalt de minimuminspectiefrequentie van TZR voor het uitvoeren van proactieve controles. Voor de gevarencategorie 1 geldt een minimumfrequentie van eens om de drie jaar, voor de gevarencategorie 2 eens om de twee jaar en voor de gevarencategorie 3 eens per kalenderjaar.

Gevarencategorie	Basisfrequentie voor eenvoudige inrichtingen ⁴	Basisfrequentie voor de andere inrichtingen
Categorie 1	eens om de 3 jaar	eens om de 3 jaar
Categorie 2	eens om de 3 jaar	eens om de 2 jaar
Categorie 3	eens om de 2 jaar	eens per jaar

De basisfrequentie voor de inrichtingen in gevarencategorie 2 en 3 kan met één niveau verlaagd worden (niet cumulatief):

- voor eenvoudige inrichtingen, zijnde inrichtingen met enkel opslag en/of overslag van gevaarlijke stoffen en inrichtingen waar geen reactieprocessen plaatsvinden
- voor exploitanten met een goed naleefgedrag.

Voor inrichtingen met een slecht naleefgedrag kan de basisfrequentie met één niveau verhoogd worden. Het naleefgedrag wordt ingeschat en periodiek herzien op basis van de bevindingen van de voorgaande controles.

Doel en reikwijdte van de controles

Het is van groot belang dat het doel en de reikwijdte van de controles goed worden vastgelegd.

Volgens het Samenwerkingsakkoord moeten de controles zo worden opgezet dat een planmatig en systematisch onderzoek van de technische, organisatorische en bedrijfskundige systemen wordt uitgevoerd, om na te gaan of:

- de exploitant (kan aantonen dat hij) de passende preventieve maatregelen heeft getroffen
- de exploitant (kan aantonen dat hij) de passende mitigerende maatregelen heeft getroffen
- het veiligheidsrapport de situatie in de inrichting getrouw weergeeft

De controles moeten met andere woorden door onderzoek van de bedrijfsinterne systemen een totaalbeeld geven van de risico's van de bedrijven en de beheersing ervan. Voor elke controle worden doel en reikwijdte vastgelegd, waardoor telkens een deelaspect wordt gecontroleerd. In de loop der jaren wordt door de uitvoering van de jaarprogramma's het totaalbeeld verkregen.

Het systeem gaat uit van programmaonderdelen die worden gekarakteriseerd door hun aard, het onderzoeksdomein en de methodiek, en die toelaten om per inrichting de aspecten die belangrijk zijn voor de preventie van zware ongevallen gestructureerd in kaart te brengen.

---

⁴ Eenvoudige inrichtingen zijn inrichtingen waar enkel opslag en/of overslag gebeurt van gevaarlijke stoffen en inrichtingen waar geen reactieprocessen plaatsgrijpen.

Voor de aard van de controles onderscheiden we: campagne, routinematig en niet-routinematig (of reactief).

De volgende onderzoeksdomeinen zijn afgebakend: Sevesostatus, initieel, beheerdomein, veiligheidsfunctie, installatie of activiteit, risico's specifieke stof, milieuthema, kennisgevings-, rapporterings- en informatieplichten. De meeste onderzoeksdomeinen zijn nog verder uitgesplitst. Zo onderscheiden we bijvoorbeeld de volgende beheerdomeinen, die samenvallen met de onderdelen van het veiligheidsbeheersysteem dat de exploitanten moeten opzetten: risico-identificatie en -evaluatie, ontwerpbeheersing, operationele beheersing bij normale werking, operationele beheersing bij andere dan normale werking, monitoring, inspectie en onderhoud, noodplanning, onderzoek van ongevallen en incidenten, audit en herziening, en organisatie.

Een controle kan op verschillende manieren worden uitgevoerd, ook als eenzelfde onderzoeksdomein aan bod komt. Er kunnen m.a.w. verschillende methodieken worden aangewend: toepassing SIT, toepassing vragenlijst op maat, verificatie (op het terrein), oorzaken- en gevolgonderzoek, onderzoek op maat, ...

De 'Seveso inspection tools' of SIT's zijn inspectie-instrumenten die de Seveso-inspectiediensten in onderling overleg ontwikkelen en actualiseren. Het doel van een Sevesocontrole is na te gaan of de exploitanten (kunnen aantonen dat zij) voldoende preventieve en mitigerende maatregelen hebben getroffen. De SIT's zijn zo opgebouwd dat ze een gefundeerde beoordeling van die maatregelen mogelijk maken. Ze bevatten m.a.w. beoordelingscriteria. Bij de uitwerking van die beoordelingscriteria baseren de inspectiediensten zich op de gerelateerde milieu- en welzijnsregelgeving en op de goede praktijken, zoals die beschreven zijn in tal van publicaties (normen, standaarden, ...). De SIT's zijn echter geen vorm van alternatieve regelgeving. De exploitanten kunnen afwijken van de maatregelen die erin vooropgesteld worden. In dat geval moeten zij wel kunnen aantonen dat zij alternatieve maatregelen hebben genomen die tot hetzelfde vereiste hoge beschermingsniveau leiden.

De werkwijze voor ontwikkeling van nieuwe SIT's werd in 2010 aangepast waardoor de SIT's eerst in discussieversie verschijnen. Na een inspraakperiode wordt de eerste versie gepubliceerd en in gebruik genomen.

Het is belangrijk om te noteren dat een SIT een leidraad is voor de inspecteurs. Dat betekent dat er vragen en aandachtspunten worden gesuggereerd, die steeds kunnen worden afgestemd op de specifieke bedrijfssituatie en de vaststellingen ter plaatse.

Toepassing van een SIT is een methodiek die vaak wordt aangewend, maar het is niet de enige. Ook de verificatie (op het terrein) van maatregelen die staan beschreven in de beschikbare informatie (VR's, risicostudies, ...) of die geïdentificeerd werden n.a.v. de toepassing van een SIT, is een beproefde methodiek.

Programma

Het programma voor een inrichting geeft een overzicht van de controles die werden uitgevoerd en van de controles die geprogrammeerd zijn. De inspectiediensten staan samen in voor de (jaarlijkse) actualisering van het programma.

Bij het vastleggen van het programma per inrichting wordt rekening gehouden met de basisfrequentie en de beschikbare gegevens: milieuvergunningen, kennisgeving, veiligheidsrapporten, gegevens uit eerdere controles (o.a. initiële controle), milieutechnische historiek, belangrijke wijzigingen, voorvallen in de inrichting of in gelijkaardige inrichtingen. Er wordt over gewaakt dat de verschillende bedrijfsinterne systemen aan bod komen. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de installaties met het grootste risico, aan de systemen die ontoereikend of onvoldoende performant zijn en aan de verantwoordelijkheidszin van de bedrijfsleiding. Een belangrijk kenmerk van het programma is het dynamische karakter ervan: als de actualiteit dat vereist (wijzigingen, voorvallen, nieuwe inzichten, ...) wordt het programma aangepast.

In het programma kunnen ook controlecampagnes worden opgenomen, die gericht zijn op bepaalde thema's, specifieke risico's of installaties. Voor elke campagne kan een projectgroep worden opgericht, die wordt belast met de voorbereiding, uitvoering en afhandeling van de controles. Voor de controlecampagnes ontwikkelen de projectgroepen meestal specifieke vragenlijsten.

Daarnaast is het belangrijk om te noteren dat er bij de meeste Seveso-inrichtingen in 2017 een voortgangscontrole is voorzien. Naar aanleiding van de controles worden immers actieplannen gegenereerd, waarvan de tijdige en effectieve uitvoering moet worden nagegaan.

Ook de niet-routinematige controles n.a.v. ongevallen, incidenten of klachten worden geregistreerd.

Voor 2017 zijn ten slotte nog de volgende MI-campagnes voorzien in het programma:

- milieuthema: milieuvergunningstoestand i.f.v. de zogenaamde CLP-vertaalslag
- controle Sevesostatus i.f.v. het gewijzigde toepassingsgebied n.a.v. de CLP-verordening

Volgens het wijzigingsbesluit waarmee de CLP-verordening werd vertaald in VLAREM moesten de exploitanten van Seveso-inrichtingen tegen 1 december 2015 een document opstellen (en aan de afdeling Milieuvergunningen bezorgen) waarin vermeld wordt onder welke nieuwe subrubriek(en) van de indelingslijst de inrichting valt en met welke hoeveelheden van gevaarlijke producten. Dat document wordt de CLP-vertaalslag genoemd. Als uit de vertaalslag blijkt dat de Sevesostatus verhoogt, moet de exploitant een milieuvergunningsaanvraag indienen. Verlaging van de Sevesostatus kan worden geregeld met een mededeling kleine verandering.

De CLP-vertaalslag is in vele gevallen een complexe oefening. Het is de bedoeling om, zeker in de gevallen die aanleiding geven tot een verandering van de Sevesostatus, na te gaan of de vertaalslag op een correcte manier werd uitgevoerd. Beide campagnes zijn daardoor in belangrijke mate aan mekaar gelinkt. In de tweede campagne komen echter ook de inrichtingen aan bod met producten die na 1 juni 2015 door een gewijzigde indeling onder de Sevesocategorieën komen.

4. Ketentoezicht

Achtergrond

De afvoer en verwerking van afvalstoffen is een proces dat in verschillende tussenstappen plaatsvindt. Er kunnen meerdere verwerkers betrokken zijn, alsook actoren die de overdracht tussen de verwerkers bewerkstelligen (vervoerders, overslagbedrijven, inzamelaars) of faciliteren (handelaars, makelaars). Afvalstoffen volgen dus een traject dat een stroom of keten kan genoemd worden. Dit is een concept dat in ruime zin opgevat kan worden (bv. de “asbestketen”) of in enge zin (het reële traject dat een welbepaalde afvalpartij gevolgd heeft).

De milieuwetgeving heeft o.m. als doel om het niveau van de hinder te beperken ter hoogte van de verwerkers, maar zij moet ook de volledige afvalstromen in goede banen leiden. Dit laatste gebeurt door beperkingen op te leggen aan bepaalde fases in de afvalstroom, zoals bv. de limitatieve lijsten voor gebruik als grondstof, stortverboden en exportbans. De actoren bewijzen met registers, analyses en transportdocumenten dat zij gevolg hebben gegeven aan deze beperkende wetgeving.

Handhaving van een afvalstroom kan dus niet beperkt worden tot het aspect van onmiddellijke hinder door de verwerker, maar moet ook bijzondere aandacht hebben voor de overdrachtmomenten (vervoer, verkoop, ...) waarop de afvalstroom afgeleid kan worden van de richting die de wetgever wenselijk acht. Het geïntegreerde toezicht op de verschillende stappen in een afvalstroom wordt ketentoezicht genoemd. Integraal toezicht op een keten betekent dat de verschillende uitgevoerde inspecties (controles van transporten, registers of verwerkingsinstallaties) geen doel op zich vormen, maar slechts middelen zijn om het algemene doel te bereiken, met name garantie verschaffen over de afvoer van afvalstoffen naar de wettelijk toegelaten “eindbestemming”. Toezicht op de verschillende deeltrajecten houdt ook in dat verschillende handhavingsactoren betrokken zijn, bv. omdat verschillende handhavers toezicht houden op eenzelfde deel van het traject (politie/gewestelijk) of omdat een deel van de keten niet in het Vlaamse Gewest gelegen is.

Werking

Ketentoezicht werd in 2006 overgedragen van OVAM naar MI. In het kader van de Zesde Staatshervorming vervoegde in 2015 ook een team controleurs van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu MI voor de controle op de doorvoer van afvalstoffen. MI focust met ketentoezicht op twee belangrijke schakels. Ten eerste zijn er de controles op afvalstromen in de transportfase. Een belangrijke component daarvan is de aanwezigheid van MI in de zeehavens van Antwerpen en Zeebrugge, met een grote nadruk op de export van afvalstoffen naar niet-OESO-landen. Verspreid over het hele Vlaamse gewest voert MI, meestal samen met de politie, wegcontroles uit op afvaltransporten. Ten tweede voert MI controleacties uit bij verwerkers van afvalstoffen, zoals biovergisters. Daarbij gaat de nodige aandacht naar traceerbaarheid van afvalstoffen en wordt er tijd uitgetrokken om afvalstofstromen stroomop- of afwaarts verder na te trekken. De inzamelaars, handelaars en makelaars die afvalstromen vandaag de dag in grote mate beheersen, worden daarbij niet uit het oog verloren.

Te controleren wetgeving

- Decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (Materialendecreet)
- Besluit de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA)
- Verordening (EG) 1013/2006 van 14 juni 2006 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de overbrenging van afvalstoffen (EVOA).
- Verordening (EG) 1418/2007 van 29 november 2007 betreffende de uitvoer, met het oog op terugwinning, van bepaalde in bijlage III of IIIA bij Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad genoemde afvalstoffen naar bepaalde landen waarop het

OESO-besluit betreffende het toezicht op de grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen niet van toepassing is.

EVOA-controleplan

De EVOA bepaalt in artikel 50.2bis dat de lidstaten vanaf 2017 plannen opstellen voor de EVOA-controles, gebaseerd op risicobeoordelingen van specifieke afvalstromen en bronnen van illegale overbrengingen. Het EVOA-controleplan van MI bestaat uit onderhavig hoofdstuk van het Inspectieplan, in combinatie met de fiches voor de handhavingcampagnes voor ketentoezicht. Dit controleplan heeft betrekking op het volledige grondgebied van het Vlaamse Gewest.

MI heeft in 2016 een risicobeoordeling uitgevoerd op 18 afvalstromen, waarbij de stromen getoetst werden aan de volgende criteria: gevaarseigenschappen, (gebruik als) dekmantel, geproduceerde hoeveelheden, grensoverschrijdend karakter, (risicovolle) bestemmingen, naleefgedrag, (kwaliteit van de) wetgeving, marktcomplexiteit, inzamel- en verwerkingstechnieken en criminele inmenging. Uit deze risicobeoordeling blijkt dat aan de volgende grensoverschrijdende afvalstromen een hoge prioriteit kan toegekend worden:

- Oliehoudend afval
- Chemisch afval
- Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA)
- Metaalafval
- Bouw- en sloopafval (voor wat betreft uitgegraven bodem)

De handhavingcampagnes in het kader van ketentoezicht worden zodanig gekozen dat zoveel mogelijk risicovolle aspecten van deze afvalstromen gecontroleerd kunnen worden.

Een belangrijke component van ketentoezicht is de samenwerking met andere instanties. Afvalstromen beperken zich immers zelden tot het Vlaamse grondgebied. De evidente partners in België zijn, zonder volledig te willen zijn, de politie, de douane, OVAM, de havenkapiteinsdiensten, de inspectiediensten van de overige gewesten en het openbaar ministerie. Politie en douane voeren controles uit binnen hun eigen specifieke bevoegdheden:

- De politieambtenaren beschikken over een algemene politionele bevoegdheid en zijn dus ook bevoegd voor de handhaving van de EVOA. In het bijzonder de eerstelijnsdiensten, zoals de wegpolitie, de scheepvaartpolitie en potentieel ook de spoorwegpolitie voeren deze controles uit. De controles van internationale afvaltransporten worden door de politie uitgevoerd (binnen de landsgrenzen) hetzij in georganiseerd verband hetzij ad random. De terreineenheden van de politie worden ondersteund door de centrale dienst Leefmilieu van de politie (overleg, opleiding en verspreiding van de informatie via het politionele milieunetwerk). De informatie afkomstig van de uitgevoerde controles op het terrein wordt geïnventariseerd en verder gebruikt om tendensen te onderzoeken over de afvalstromen die het land doorkruisen.
- De douane is bevoegd voor de controle van grensoverschrijdende afvaltransporten aan de buitengrenzen van de EU : invoer in de EU, uitvoer uit de EU en doorvoer door de EU. Door middel van selectieprofielen die in gezamenlijk overleg met MI worden opgesteld, worden invoer- en uitvoeraangiften geselecteerd voor controle. In de selectieprofielen worden de risico-indicatoren bepaald aan de hand van de verschillende parameters op de douaneaangifte (GN-codes, land van oorsprong, land van bestemming, hoeveelheid-en prijs verhouding, ...).

Sinds 1994 bestaat er een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende de coördinatie van het beleid inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen. Dit akkoord werd in 2009 en 2011 geactualiseerd. Het akkoord werd gesloten tussen de bevoegde regionale diensten voor de toestemmingen (inzake kennisgevingen) en de inspectie, de politie, de douane en het ministerie van Justitie (met inbegrip van het

college van procureurs). Voor de verdere ontwikkeling van de samenwerking vergaderen de verschillende betrokken actoren vier keer per jaar.

In België is MI verder actief in de samenwerkingsprojecten in de havens van Antwerpen. Op internationaal vlak werkt MI samen met de bevoegde inspectiediensten van de omliggende landen (veelal bilateraal), binnen Europa (via IMPEL TFS) of met de landen waar de uiteindelijke verwerking van het Europese afval gebeurt (ad hoc, o.a. met China).

Relevante Handhavingscampagnes:

- A650: controle op het wegtransport van afvalstromen
- P651: controle op de uitvoer van afvalstoffen via zeehavens
- A654: controles in het kader van ketentoezicht
- P656: controle op de opmenging van afvalstoffen in bunkerolie

5. REACH

Achtergrond

REACH staat voor “Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals” en is een Europese verordening die als doel heeft een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu te waarborgen. Zij is gebaseerd op het voorzorgsbeginsel. Dit principe stelt dat, als een handeling ernstige of onomkeerbare schade kan veroorzaken aan de samenleving of het milieu, zij die de handeling uitvoeren moeten bewijzen dat die handeling niet schadelijk is voor de gezondheid van de mens of voor het milieu, indien er geen wetenschappelijke consensus bestaat over de toekomstige schade. Kortom, wie chemische stoffen vervaardigt, in de handel brengt, of gebruikt, moet aantonen dat dit niet schadelijk is voor de gezondheid van de mens of voor het milieu.

REACH legt procedures op om informatie over de eigenschappen en risico's van stoffen te verzamelen en te onderzoeken. Zo moeten rechtspersonen die chemische stoffen vervaardigen of op de markt brengen alle relevante informatie samenstellen en ter beschikking stellen van het Europees agentschap voor chemische stoffen (ECHA). Dit is 'registratie' van een chemische stof.

Op basis van bekomen informatie evalueren de Europese lidstaten de chemische stoffen om uit te maken of de risico's voor de volksgezondheid en het leefmilieu beheersbaar zijn. Als dit niet het geval is, kunnen de autoriteiten chemische stoffen verbieden of het verdere gebruik onderwerpen aan een autorisatie.

De belangrijke actoren die gevat worden door REACH zijn:

- zij die chemische stoffen maken via moleculaire synthese (“Fabrikant”)
- zij die chemische stoffen “in de handel brengen”
- zij die chemische stoffen van buiten de Europese Unie binnen de Europese Unie brengen (“Invoerder”);
- zij die chemische stoffen gebruiken bij hun industriële activiteiten of beroepsactiviteiten (“Downstreamgebruiker”); (Noot: distributeurs en consumenten zijn geen downstreamgebruikers)

REACH legt eveneens op dat de maatregelen die moeten worden nageleefd om de risico's die uitgaan van het handelen met gevaarlijke chemische stoffen tot het aanvaardbare beperkt te houden, bekend moeten zijn aan allen die met dergelijke chemische stoffen omgaan. Op de actoren die chemische stoffen “in de handel brengen” rust dan ook een bijzondere informatieplicht.

Het spreekt voor zich dat de betrokken actoren een uitzonderlijke inspanning moeten leveren om de informatie over de eigenschappen en risico's van stoffen te verzamelen en - waar deze informatie niet beschikbaar is - op te stellen. Alle rechtsonderhorigen die met betrekking tot een bepaalde chemische stof gevat zijn door REACH, behoren samen te werken en de voor de informatiegaring in te brengen middelen te delen met het oog op het opstellen van een gezamenlijk registratiedossier.

Er bestaan echter allerlei vrijstellingen van hogervermelde verplichtingen, bv. voor een stof die wordt gesynthetiseerd en uit het fabricageproces afgezonderd om vervolgens volledig chemisch omgezet te worden, zonder dat het risico dat die stof in de leefomgeving terechtkomt ook maar ergens of even niet wordt beheerst, moet geen volledig registratiedossier opgesteld worden. Voor een polymeer dat wordt gesynthetiseerd moet geen registratiedossier worden ingediend. Voorwaarde is wel dat dit polymeer voldoet aan de definitie van polymeer zoals REACH voorschrijft.

Het is voor de bescherming van de volksgezondheid en het leefmilieu van cruciaal belang dat zowel de registratieplicht als de beperkingen die rusten op de vervaardiging, het in de handel brengen en het gebruik van chemicaliën, en de maatregelen om de risico's die uitgaan van het gebruik van chemische stoffen tot

het aanvaardbare beperkt te houden, strikt worden nageleefd. Hierop moet worden toegezien en waar nodig handhavend opgetreden.

Het Forum en Forum National REACH

REACH regelde de oprichting van het "Forum", een Europees platform voor de uitwisseling van handhavingsinformatie dat zorgt voor de coördinatie van een netwerk van instanties van de lidstaten die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van REACH. De taak van dit Forum is - onder andere - geharmoniseerde handhavingsprojecten en gezamenlijke inspecties voor te stellen, te coördineren en te beoordelen. Elke lidstaat vaardigt één lid af naar dit Forum. Elke lidstaat bevordert de werkzaamheden van het Forum. De lidstaten geven de leden van het Forum geen instructies die onverenigbaar zijn met hun taken of met de taken en verantwoordelijkheden van het Forum.

Het Belgische REACH Samenwerkingsakkoord van 21/12/2012 (B.S. 19/02/2013) formaliseerde het sinds 2008 bestaande informele "Forum National REACH" (FNR), waarin de vertegenwoordigers zetelen van de Belgische inspectiediensten die toezien op de naleving van de verplichtingen die REACH voorschrijft. De gezamenlijke inspecties die het ECHA Forum voorstelt en waaraan België gewoonlijk prioriteit geeft, worden voor België georganiseerd en opgevolgd door het FNR.

MI levert de Belgische vertegenwoordiger in het ECHA Forum sinds de oprichting ervan. Deze vertegenwoordiger zit tevens het FNR voor.

Aandachtspunten

REACH schrijft voor dat de lidstaten - en dus ook België en Vlaanderen - een systeem moeten onderhouden van officiële controles. MI is bevoegd voor toezicht op de naleving van REACH via het Vlaams Handhavingsbesluit van 12/12/2008 (B.S. 10/02/2009). Het heeft in 2009, samen met vertegenwoordigers van federale instanties, mee de eerste REACH inspecties in België georganiseerd en uitgevoerd.

Ook in 2017 zal MI bedrijfscontroles uitvoeren, bij voorkeur samen met de andere Belgische toezichthouders. MI zal zich focussen op:

- de inspectiecampagnes aanbevolen door het ECHA Forum en door het FNR
- de naleving van de verbodsbepalingen voorgeschreven door Bijlage 17 REACH
- de controle geldigheid intermediair voorwaarden
- de controle polymeer vrijstelling van registratie

Relevante Handhavingscampagnes:

- P810: controle op de naleving van REACH.

6. Dierlijke bijproducten

Achtergrond

De dierlijke bijproducten zijn producten van dierlijke oorsprong die niet voor menselijke consumptie bestemd zijn. Een verkeerd gebruik ervan kan een risico inhouden voor de volksgezondheid, de diergezondheid en het milieu.

Naar aanleiding van enkele grootschalige crisissen, zoals de dioxinecrisis in 1999, werd besloten deze problematiek in de schoot van de Europese Unie aan te pakken. Daartoe werden Europese verordeningen opgesteld waarvan de Verordeningen 1069/2009 en 142/2011 de voornaamste zijn.

Deze verordeningen stellen begin- en eindpunten vast vanaf wanneer en tot wanneer producten onder deze regelgeving vallen, lijsten de toegelaten verwerkingsmethoden op en onderscheiden verschillende risicocategorieën dierlijke bijproducten die de verdere mogelijke handelingen bepalen. Tevens bevatten de verordeningen o.a. regels en procedures rond de traceerbaarheid van dierlijke bijproducten en worden de zelfcontroleverplichtingen voor de exploitanten gedefinieerd. Deze verordeningen werden in de Vlaamse regelgeving geïmplementeerd via het VLAREM en het besluit van de Vlaamse Regering betreffende dierlijke bijproducten en afgeleide producten.

Werking

In Vlaanderen staan verschillende overheidsinstanties in voor het toezicht op bovenstaande regelgeving. MI stelt jaarlijks een risicogebaseerd controleplan op dat voldoet aan de eisen uit de artikelen 41 en 42 van de Europese Verordening 882/2004. MI inspecteert op basis van dat controleplan jaarlijks verschillende inrichtingen die de in de verordening bedoelde dierlijke bijproducten voortbrengen. Het gaat om bedrijven die op grond van Verordening 1069/2009 erkend zijn voor het inzamelen, opslaan of verwerken van dierlijke bijproducten. Hieronder vallen o.a. biogasinstallaties, composteerinstallaties en verwerkers van dierlijke bijproducten. Bij deze inspecties wordt nagegaan of deze exploitanten de in de erkenning en verordeningen opgelegde voorwaarden correct naleven.

Relevante Handhavingscampagnes:

- A621: controle in het kader van de overeenkomst dierlijke bijproducten

7. Thematische handhavingscampagnes

Water

Het waterbeleid in Vlaanderen is gebaseerd op de Europese kaderrichtlijn Water (2000) die is omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid (2003). Beide wetgevingen eisen een goede kwalitatieve en kwantitatieve toestand van het oppervlaktewater tegen 2015. De verontreiniging van oppervlaktewater door zuurstofbindende stoffen, nutriënten, gevaarlijke stoffen, metalen en bestrijdingsmiddelen is volgens monitoringsgegevens de laatste jaren al fors gedaald, maar er zijn nog heel wat inspanningen nodig om tot een goede watertoestand te komen. Omdat met de geleverde inspanningen de doelen niet werden gehaald voor de Vlaamse oppervlaktewaterlichamen zijn nieuwe verdergaande doelstellingen opgenomen in de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen van de Schelde en de Maas voor de periode 2016-2021. Handhavingssacties werden in deze nieuwe plannen beter uitgewerkt.

De voorbije jaren had MI bij haar controles veel aandacht voor emissies naar water. Uit monitoring blijkt ook dat de belasting van het oppervlaktewater door bedrijfsemissies een dalende trend vertoont door de toenemende saneringsinspanningen van de bedrijven. In de huidige planning zal de afdeling haar controles met betrekking tot emissies naar water risicogebaseerd verderzetten.

Voor bedrijven worden de milieuvorwaarden voor het gebruik en het lozen van bedrijfsafvalwater gebundeld in VLAREM. De milieukwaliteitsnormen die moeten leiden tot een goede kwalitatieve toestand van het oppervlaktewater en de voorwaarden waaronder een inrichting geëxploiteerd mag worden, zijn erin vastgelegd. De milieuvorwaarden en emissiegrenswaarden houden enerzijds rekening met de goede toestand van het oppervlaktewater en anderzijds met de Beste Beschikbare Technieken (BBT).

MI controleert of bedrijven voldoen aan de bepalingen van VLAREM, met betrekking tot water, en aan de lozingsvoorwaarden van de vergunning. Op die manier draagt MI bij tot het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater in Vlaanderen.

De controles op het geloosde bedrijfsafvalwater die de afdeling uitvoert, zijn één van de middelen om na te gaan of het waterproces van het bedrijf goed zit. De afdeling neemt bij de controles van het geloosde afvalwater niet alleen de stoffen in beschouwing die zijn opgenomen in de algemene, sectorale en bijzondere lozingsvoorwaarden, maar controleert het afvalwater ook op andere gevaarlijke stoffen. Gevaarlijke stoffen zoals pcb's, dioxinen en furanen, brandvertragers en perfluortensiden krijgen nog altijd onze bijzondere aandacht en worden verder opgevolgd via de routinecontroles (M200). Een andere vorm van controle kan erin bestaan onze eigen analysegegevens te vergelijken met de resultaten van de zelfcontrole uitgevoerd door de bedrijven, waarbij eveneens aandacht is voor de kwaliteit, volledigheid en correctheid ervan.

Kennis van het watergebruik, het waterhergebruik, de gebruikte stoffen, de verschillende bedrijfsprocessen en de toegepaste waterzuiveringstechnieken is bij elk van deze controles van cruciaal belang.

Bij de opmaak van de jaarlijkse planning voor routinemonsternames (M200) wordt rekening gehouden met de impact van het geloosde afvalwater op het watersysteem. Belangrijk hierbij zijn het debiet, de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen en hun persistentie in het oppervlaktewater, de vuilvracht, de locatie van het lozingspunt, ...

De Richtlijn Stedelijk Afvalwater (RL 91/271/EEG, gewijzigd bij RL 98/15/EG), is onder meer van toepassing op bedrijven uit de voedingssector met een vuilvracht groter dan 4000 IE. Bij deze bedrijven is een goede opvolging van de eigen waterzuivering van groot belang, aangezien het risico bestaat dat bij slecht beheer ervan of bij calamiteiten het geloosde afvalwater op zeer korte tijd een vernietigende impact heeft op het gehele watersysteem waarin ze lozen. De bedrijven waar de laatste jaren meerdere overschrijdingen zijn vastgesteld of die volgens de afdeling in 2017 extra aandacht verdienen zullen in de routineplanning

opgenomen worden met een verhoogde bemonsteringsfrequentie en daaraan gekoppeld een nauwgezette opvolging van saneringsacties.

Een andere bron van verontreiniging van oppervlaktewater is het verontreinigd hemelwater dat afvloeit van bedrijfsterreinen. De afdeling controleert daarom het 'potentieel' verontreinigd hemelwater bij een aantal bedrijven. Ze legt de focus bij die sectoren die grote terreinen gebruiken voor de opslag van grote hoeveelheden materiaal of afval in open lucht.

MI gebruikt de door derden ter beschikking gestelde info bij de planning van de controles. Zo levert VMM informatie over bedrijven met niet conforme controle-inrichtingen en over bedrijfslozingen met een duidelijk negatieve impact op het ontvangende oppervlaktewater. Deze activiteiten waarover wordt teruggekoppeld met VMM worden vanaf 2017 ingepast in de routineplanning.

Relevante Handhavingscampagnes:

- M200: routine- en ad hoc monsternames afvalwater

Geluid en trillingen

Jaarlijks ontvangt MI honderden klachten over geluidshinder of trillingshinder van klasse 1- ingedeelde inrichtingen. In eerste instantie zal MI zelf deze klachten onderzoeken op gegrondheid door metingen met eigen apparatuur (M400) uit te voeren. Wanneer wordt vastgesteld dat de geluidsnormen worden overschreden of als er sprake is van overmatige trillingshinder, worden maatregelen uitgevaardigd om de hinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

In die complexe dossiers waar het voor MI niet evident is om de hinder vast te stellen (er zijn bv. verschillende bedrijven in de buurt waar gelijkaardige geluiden worden geproduceerd) stelt MI een externe deskundige aan om een geluids- of trillingsonderzoek uit te voeren (A407).

Relevante Handhavingscampagnes:

- A407: geluid- en trillingsonderzoeken
- M400: ad hoc geluids- en trillingsmetingen

Bodem & grondwater

Vlaanderen is een regio met schaarse grondwatervoorraden (in casu problematische toestand bij 14 van de 42 Vlaamse grondwaterlichamen). De Europese kaderrichtlijn Water (2000) en het decreet Integraal Waterbeleid (2003) eisen een goede kwantitatieve en kwalitatieve toestand van de grondwaterlichamen tegen 2015. Deze doelen werden niet gehaald voor de Vlaamse grondwaterlichamen zoals voorzien in de eerste stroomgebiedbeheerplannen. In de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen, voor de periode 2016-2021, zijn nieuwe doelen gesteld om de goede toestand alsnog te behalen. Het is de taak van VMM om de evolutie van de grondwaterstanden periodiek op te volgen en vergunningsadviezen te verlenen in functie van de draagkracht van de verschillende grondwaterlichamen. Daarnaast zijn er in het maatregelenprogramma bij de stroomgebiedsbeheerplannen specifieke prioriteiten gesteld voor de handhaving i.k.v. het integraal waterbeleid, waaronder tevens de noodzaak voor controle op (illegale) grondwaterwinningen en boorbedrijven.

MI gaat na of de exploitanten van een grondwaterwinning een vergunning hebben en of ze de vergunningsvoorwaarden naleven; o.a. de correcte plaatsing van een debietmeter, afwerking van de putten en correcte registratie zijn voor MI belangrijke aandachtspunten.

Bij nieuwe grondwaterwinningen controleert MI of de boorputten goed worden aangelegd. Slecht geboorde boorputten zorgen immers voor een verhoogd risico op grondwatervervuiling. De controle op het correct opvullen van verlaten en buiten dienst gestelde winningen moet voorkomen dat het grondwater wordt vervuild met o.a. stikstof, fosfor en pesticiden.

De afdeling MI gebruikt de door derden ter beschikking gestelde info bij de planning van de controles. Zo levert VMM informatie over bedrijven met twijfelachtige reputatie wat betreft de exploitatie van de winning of andere vermoedelijke non-conformiteiten. Daarnaast focust de VMM haar input tevens op de actie- en waakgebieden die voor verschillende grondwaterlichamen werden afgebakend i.k.v. de bovenvermelde stroomgebiedsbeheerplannen.

MI baseert de keuze van haar controles o.m. op het jaarlijks onttrokken volume en vergunde diepte. Ze controleert of bedrijven niet meer of uit een andere watervoerende laag onttrekken dan hun vergunning toelaat, wat zeer belangrijk is bij winningen uit overgeëxploiteerde watervoerende lagen.

De recente erkenning van boorbedrijven en de daarmee verbonden gebruikseisen vormen een nieuw aanknopingspunt en instrument voor de controles binnen het thema bodem & grondwater. De door boorbedrijven verplichte voorafgaande melding van de start van boor- of opvulwerkzaamheden en de verplichte controle of er desgevallend een vergunning kan worden voorgelegd voor de uit te voeren werkzaamheden maken dat illegale winningen meer aan de bron kunnen worden aangepakt.

Relevante Handhavingscampagnes:

- P526: Controle boorbedrijven bij vergunningsplichtige boringen of grondwaterwinningen
- A519: controle van grondwaterwinningen

Lucht

Algemeen kan gesteld worden dat de luchtkwaliteit in Europa de afgelopen decennia aanzienlijk verbeterd is. Toch blijft in een dichtbevolkt, verstedelijkt en geïndustrialiseerd Vlaanderen luchtverontreiniging het belangrijkste milieuthema dat een directe impact heeft op de volksgezondheid. Bovendien hebben diverse verontreinigende stoffen die in de lucht geloosd of verspreid worden schadelijke gevolgen voor de natuurlijke omgeving.

Voor de meeste pollutanten bestaat Vlaamse en/of Europese wetgeving met grens- of streefwaarden. De belangrijkste wettelijke basis inzake luchtkwaliteitsnormen is de Europese Richtlijn betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (2008/50/EG). De Richtlijn Industriële Emissies bevat belangrijke bepalingen inzake de implementatie van BREF-conclusies bij GPBV-bedrijven en omvat onder meer de bepalingen van de oude solventrichtlijn, de Richtlijn voor grote stookinstallaties en de afvalverbrandingsrichtlijn. Reglementering die opgenomen is in Europese richtlijnen wordt omgezet naar Vlaamse wetgeving en komt samen met Vlaamse wetgevende initiatieven hoofdzakelijk terecht in de VLAREM-wetgeving. De emissiegrenswaarden die de uitstoot van verontreinigende stoffen naar de lucht beperken, zijn in de praktijk enerzijds gebaseerd op de impact van deze stoffen op de gezondheid van mens en milieu en anderzijds op hun technische en economische haalbaarheid. Voor wat betreft de reglementering inzake broeikasgassen en ozonafbrekende stoffen zijn 2 Europese Verordeningen (nr. 517/2014 en 1005/2009) rechtstreeks van toepassing op Vlaanderen.

De belangrijkste oorzaken van luchtverontreiniging zijn emissies afkomstig van verkeer, gebouwenverwarming en industriële activiteit. MI legt zich toe op het handhaven van de milieuhygiëne regelgeving bij deze laatste groep. Luchtverontreiniging is een ruim begrip, dat een hele reeks pollutanten omvat die elk hun specifieke gevolgen hebben en bijdragen tot andere milieuproblemen. Binnen MI is het thema lucht dan ook onderverdeeld in de volgende technisch-wetenschappelijke subthema's:

- **geleide emissies**, wat de emissies van pollutanten bij industriële installaties, eventueel na een luchtreinigingsinstallatie via een of meerdere schoorstenen omvat

- **diffuse emissies**, wat de ongecontroleerde en niet-lokale emissies van industriële installaties omvat. De pollutanten waarop hierbij voornamelijk gefocust wordt zijn: (fijn) stof, aerosolen bestaande uit mineralen, (zware) metalen en organische componenten zoals PAK's en (dioxineachtige) pcb's
- **volatiele organische solventen**, wat de fugatieve emissies van toxische of kankerverwekkende vluchtige organische solventen omvat
- **geur**
- **ozonafbrekende stoffen en broeikasgassen**, wat zich voornamelijk richt op dergelijke emissies bij koelinstallaties

Geleide emissies

Wat betreft de geleide emissies voert MI bij niet-GPBV bedrijven een 2 sporen inspectiebeleid. Het eerste spoor betreft de controle van de in VLAREM bepaalde zelfcontroleverplichtingen die exploitanten zelf moeten uitvoeren. De zelfcontroleverplichtingen zijn een van de belangrijkste krachtlijnen in de milieuwetgeving: wanneer exploitanten deze correct uitvoeren treden ze impliciet zelfregulerend op. Dit garandeert dat er in geval van milieubedreigende incidenten onmiddellijk ingegrepen wordt en dat bedrijven een preventief en bewust milieubeleid gaan voeren. Zelfmonitoring vormt zowel voor de exploitant als voor de overheid een belangrijke bron van milieurelevante informatie en via het afdwingen van zelfcontroleverplichtingen wordt de exploitant en niet de overheid in eerste instantie praktisch en financieel verantwoordelijk voor het verantwoord opvolgen van de bedrijfsvoering.

Het tweede spoor van handhaving bij het thema geleide emissies behelst het uitvoeren van luchtemissiemetingen door erkende laboratoria in opdracht van MI. Hiertoe werd eind 2016 een nieuwe overheidsopdracht afgesloten met een erkend laboratorium dat een 230-tal luchtemissiemetingen uitvoeren (zowel GPBV- als niet GPBV-bedrijven). Aan de hand van deze metingen kan de afdeling nagaan of de emissiegrenswaarden worden gerespecteerd en of het zelfcontroleprogramma van de exploitant correct en betrouwbaar wordt uitgevoerd. Daarnaast kan in bepaalde omstandigheden de emissie van een pollutant worden onderzocht die niet opgenomen is in het zelfcontroleprogramma van de exploitant. Deze activiteiten worden meer in detail beschreven in de fiche van M700.

Houtafvalverbrandingsinstallaties krijgen ook in 2017 bijzondere aandacht. Dergelijke installaties zijn talrijk aanwezig in Vlaanderen en bovendien zijn ze vaak dicht bij bewoning terug te vinden. Omdat het vaak gaat om relatief kleinschalige installaties die niet behoren tot de kernactiviteit van de bedrijven en omdat de gebruikers vaak afhankelijk zijn van derde partijen voor de aanlevering van verbrandingshout van voldoende kwaliteit, heeft MI de afgelopen jaren heel wat problemen vastgesteld in deze sector. Er kunnen bij dergelijke installaties nochtans potentieel gevaarlijke emissies optreden, waaronder bijvoorbeeld dioxines en metalen.

In 2017 zal er een nieuwe actie opgestart worden waarbij emissies van dimethylformamide (DMF) emissies bij coating-bedrijven gecontroleerd worden. DMF behoort tot de groep van stoffen zoals bedoeld in artikel van VLAREM II die krachtens verordening 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels, als kankerverwekkend, mutageen of giftig voor de voortplanting (R61 – H360d) zijn ingedeeld. Deze stoffen moeten voor zover mogelijk en binnen zo kort mogelijke tijd door minder schadelijke stoffen of mengsels worden vervangen. De betrokken bedrijven zijn onderhevig aan een sectorale emissiegrenswaarde voor de emissie van DMF die in de praktijk product-technisch de nodige uitdagingen met zich meebrengt. Een nauwgezette opvolging in deze sector dringt zich daarom op

Relevante Handhavingscampagnes

- A780: Controle van DMF-emissies bij coating-bedrijven
- M700: routine-emissiemetingen lucht

Diffuse emissies

In het thema diffuse emissies wordt er voornamelijk gekeken naar lokale gebieden in Vlaanderen waarvan de luchtkwaliteit problematisch is. De luchtkwaliteit (immissies) in Vlaanderen wordt opgevolgd door VMM die de resultaten toetst aan normen, richtwaarden en drempelwaarden zoals vastgelegd in Europese of Vlaamse milieuwetgeving of opgesteld door de Wereldgezondheidsorganisatie. In onze contreien gaat de laatste jaren veel (pers)aandacht naar de fijn stof problematiek. De reductie van industriële (diffuse) stofemissies is voor MI dan ook een prioriteit in haar beleid. Daarnaast gaat er veel aandacht naar zware metalen, pcb's en dioxines, pollutanten die meestal uniek gelinkt zijn aan een specifieke industriële activiteit. Recentelijk is er ook een samenwerking met VITO gestart aangaande omgevingsmetingen van asbest. Met VMM zal worden samengewerkt betreffende PAK's metingen in de omgeving van asfaltcentrales. Er wordt nagegaan wat de bijdrage van de industrie is tot deze verhoogde immissiewaarden. Indien nodig worden emissiebeperkende maatregelen opgelegd.

Relevante Handhavingscampagnes:

- A751: fijn stof (PM10): aanpak van diffuse emissies in 'hot spot'-gebieden
- A758: beperking van de emissie van dioxineachtige pcb's (bij schrootverwerkende bedrijven)
- A757: acties ter beperking van de emissie en de verspreiding van zware metalen naar de lucht

Vluchtige organische stoffen

Wat betreft vluchtige organische stoffen voert de afdeling controles uit op de implementatie van een Lekdetectie en herstel (LDAR) programma bij de (petro-) chemische sector en controle van diffuse en/of geleide VOS-emissievoorwaarden aan de hand van een solventboekhouding bij bedrijven die gebruik maken van organische oplosmiddelen.

De LDAR-controles zijn van toepassing bij GPBV-bedrijven die een fugatieve emissie hebben van meer dan 10 ton vluchtige organische stoffen (of 2 ton in geval van gevaarlijke componenten). Het gaat hierbij over bedrijven in de chemiesector of raffinaderijen. De focus ligt tijdens dergelijke controles op de aanwezigheid van de vereiste documenten die de jaarlijkse lekcontrole staven en de genomen herstelmaatregelen. In 2017 zullen deze controles plaatsvinden bij GPBV bedrijven.

In 2016 is opnieuw een SOF-meting van VOS-emissies in de haven van Antwerpen uitgevoerd. Dit gebeurde een eerste maal in 2010. Toen bleek dat de reële emissies verschillende keren groter waren dan gerapporteerd in de IMJV's. MI heeft de resultaten van deze meting nog niet ontvangen van de opdrachtnemer en deze gegevens zullen verwerkt worden in 2017. Vele bedrijven in de haven moeten sinds 2010 een jaarlijks LDAR-programma uitvoeren. Deze metingen kunnen gebruikt worden om te controleren of de VOS-wetgeving tot nu toe een reële emissiereductie heeft bewerkstelligd.

Bedrijven die gebruik maken van organische oplosmiddelen (bv. drukkerijen, productie verven, coating) boven een bepaalde drempel moeten voldoen aan VLAREM II, hoofdstuk 5.59. Tijdens een controle van dergelijk bedrijf wordt gekeken of de exploitant een degelijke solventboekhouding opmaakt, de nodige emissiemetingen uitvoert, voldoet aan de wettelijke emissiegrenswaarden of aan de vereisten van het reductieprogramma.

Relevante Handhavingscampagnes:

- A769: Controle IR screening bij tankopslag
- A761: SOF

Geur

Jaarlijks ontvangt MI tal van klachten over geurhinder. Sommige klachten zijn terecht, sommige onterecht. Sommige geuren zijn aanvaardbaar hinderlijk, andere onaanvaardbaar. Het is aan de toezichthouder van MI om klachten op te volgen (reactieve controles), de nodige vaststellingen te doen en te oordelen over de gegrondheid van de klacht en over de hinderlijkheid en de aanvaardbaarheid van de vastgestelde geur. Het vaststellen van geurhinder is complex en niet altijd evident omdat factoren zoals frequentie, aard en

intensiteit van de geur mee bepalend hiervoor zijn. In complexe dossiers neemt MI een extern deskundige geurhinder onder de arm om een uitgebreid geuronderzoek uit te voeren (A740).

Relevante Handhavingscampagnes:

- A740: geuronderzoeken

Broeikasgassen en ozonafbrekende stoffen

Het laatste subthema lucht betreft de controle van koelinstallaties die werken op gefluoreerde broeikasgassen (F-gassen) of ozonafbrekende stoffen. Verordening 1005/2009 legt aan de lidstaten op om hiervoor een risicogestuurde benadering te hanteren. Bovendien is de inspectiecampagne rond het gebruik van F-gassen opgenomen als maatregel in het Vlaamse Mitigatieplan 2013 – 2020. Tijdens een controle controleert MI of het onderhoud van koelinstallaties door een erkende techniker wordt uitgevoerd en/of de andere wettelijke exploitatievoorschriften (lek dichtheidscontroles, instructiekaart, logboek en maximale relatieve lekverliezen) worden nageleefd. Tevens controleert MI tijdens de inspectie de installatie op koelgaslekken. In 2017 ligt de focus op de naleving van de nieuwe F-gas Verordening 517/2014 en op installaties die nog het koelmiddel R22 bevatten. Bijvullingen met HCFC's zijn immers niet meer toegelaten vanaf 1/1/2015.

Relevante Handhavingscampagnes:

- A614: controle op gefluoreerde ozonafbrekende stoffen en broeikasgassen
- P773: Ondersteuning lokaal toezicht bij controles koelinstallaties

Afval

Het begrip 'afvalstof' is de voorbije halve eeuw geëvolueerd van een absoluut waardeloos naar een potentieel heel waardevol product. Al sinds 40 jaar wordt de afvalregelgeving in Europa centraal gestuurd via de opeenvolgende 'Kaderrichtlijnen Afval'. Naast deze Kaderrichtlijnen publiceerde Europa ook andere wetgevende initiatieven die specifieke afvalverwerkingswijzen (stortplaatsen, afvalverbrandingsinstallaties) of afvalstromen (afgedankte elektrische en elektronische apparaten, einde-afval-criteria, afgedankte voertuigen, mijnbouwafval) reguleren. Vlaanderen neemt al geruime tijd een voortrekkersrol op in het Europese afvalbeleid en liet het eerdere Afvalstoffendecreet evolueren tot het bredere Materialendecreet en zijn uitvoeringsbesluit VLAREMA. Een stap richting circulaire of kringlooeconomie. Afvalstoffen worden gegeerde grondstoffen en de regelgeving moet het mogelijk maken om niet te vermijden afvalstoffen op een kwalitatief hoogstaande wijze te recycleren. De definitieve verwijdering is de allerlaatste optie.

MI houdt het toezicht op alle aspecten van de Vlaamse afvalstoffenwetgeving met uitzondering van de inzameling van huishoudelijke en scheepsafvalstoffen, de voornamelijk administratieve monitoring van de beleidsuitvoering (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, heffingen, recyclagedoelstellingen, ...) en op de uitvoering van de sectorale uitvoeringsplannen.

Het toezicht op de afvalregelgeving omvat de inzameling ervan, het transport binnen en buiten de gewest- en landsgrenzen, de traceerbaarheid en de verwerking van de afvalstoffen. Onze hoge verwerkingskosten en het economisch ongunstige klimaat stimuleren het zoeken naar goedkopere verwerkingsalternatieven zoals de uitvoer van afvalstoffen naar lageloonlanden of het bijmengen van sterk vervuilde, soms gevaarlijke, afvalstoffen met andere minder vervuilde en ongevaarlijk afvalstoffen. Deze praktijken houden een risico in voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu. De aandacht van onze inspecties spitst zich dan ook toe op de correcte verwerking van afvalstoffen zonder het veroorzaken van hinder, het nagaan van de traceerbaarheid van afvalstoffen, het onderzoek naar illegaal verdunnen van afvalstoffen en het voorkomen van ongeoorloofde emissies naar water, lucht en bodem.

Omdat het inspecteren van afvalregelgeving een zeer specialistisch werk is, bestaan binnen MI verschillende werkgroepen die rond Afval werken: de algemene werkgroep Afval, de werkgroep Dierlijke Bijproducten (zie volgend thema) en het Ketenteam dat zich concentreert op de inzameling en het vervoer van afvalstoffen (zie hoofdstuk 4). De werkgroepen komen geregeld samen voor de voorbereiding, de opvolging en de bespreking van gecoördineerde inspecties: bij verwerkingsbedrijven (vb. biogasinstallaties); m.b.t. specifieke afvalstromen (vb. AEEA) of over de selectieve inzameling van bedrijfsafvalstoffen. Moeilijk handhaafbare of onduidelijke bepalingen in de regelgeving worden besproken en verbetervoorstellen worden doorgegeven aan onze beleidscollega's. Nieuwe regelgeving wordt toegelicht en de werkgroep bespreekt ook specifieke vragen van de toezichthouders en adviseert de stafvergadering.

Voor het nemen van monsters van afvalstoffen staan een intern 'kwaliteitshandboek monsternemingen en metingen' en professioneel materieel ter beschikking van de toezichthouders.

Relevante Handhavingscampagnes:

- P639: inspecties bij biogasinstallaties
- M600: routinemonsternemingen afval

Ggo's en pathogene organismen

Activiteiten met genetisch gemodificeerde en pathogene organismen brengen bepaalde risico's voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu met zich mee. Inrichtingen waar dergelijke organismen doelbewust worden gekweekt, opgeslagen, getransporteerd, vernietigd, verwijderd of gebruikt, moeten bepaalde inperkingsmaatregelen nemen om te vermijden dat mens en leefmilieu worden blootgesteld aan deze organismen.

Afhankelijk van het risico voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu worden deze activiteiten ingedeeld in vier risiconiveaus. Naarmate het risiconiveau van de activiteit stijgt moeten er meer en stringentere inperkingsmaatregelen genomen worden.

MI controleert systematisch de inperkingsmaatregelen bij alle inrichtingen met een toelating.

Relevante Handhavingscampagnes:

- A850: Controle van ingeperkt gebruik ggo's en pathogene organismen

Energie

Energie is één van de belangrijke milieuthema's in Europa en ook in Vlaanderen. Dit komt omdat de meest gebruikte energiebronnen fossiele brandstoffen zijn. Het gebruik van fossiele brandstoffen leidt bovendien tot de uitstoot van CO₂, een belangrijk broeikasgas.

In Europa zijn er 3 belangrijke richtlijnen omtrent energie:

- RIE die bepaalt dat energie op een doelmatige wijze dient gebruikt te worden (zie Hoofdstuk 2 voor meer uitleg omtrent RIE)
- richtlijn energie-efficiëntie
- richtlijn tot bevordering van duurzame energie

Enkele bepalingen uit de richtlijn energie-efficiëntie zijn omgezet in VLAREM II afdeling 4.9 "energieplan en energieaudit". Deze bepalingen leggen bedrijven (enkel de grote energieverbruikers en niet-KMO's) op om een energieplan of energieaudit op te stellen.

In het decreet algemene bepalingen energiebeleid (DABE) en het hierbij horende uitvoeringsbesluit algemene bepalingen energiebeleid (BABE) worden verschillende bepalingen uit de richtlijn tot bevordering van duurzame energie opgenomen. Hieronder valt ook de toekenning van groenestroom- en warmtekrachtcertificaten. Elektriciteitsproducenten kunnen een aanvraag tot toekenning van groenestroomcertificaten (GSC) en/of warmtekrachtcertificaten (WKC) bij VEA indienen (art. 7.1.1 en art. 7.1.2 van het Energiedecreet). In deze aanvraag verklaren zij heel wat zaken op erewoord, vb.: aard en kenmerken van de aangewende energiebron, economisch aantoonbare warmtevraag, energiestroomdiagram. Op basis van deze informatie worden GSC en WKC toegekend. Een aantal gegevens kunnen beter ook ter plaatse gecontroleerd worden. Aangezien MI reeds bij de bedrijven ter plaatse komt, is er een samenwerking ontstaan tussen het VEA en MI.

Uit de bevindingen van de controles op GSC in 2014-2016 werd besloten dat MI de controles op GSC zal verder zetten bij vergisters. Het MIP 2017 voorziet geïntegreerde controle (inclusief ketenonderzoek) bij een 8-tal vergisters. MI zal de controle van GSC mee opnemen in dit project. Zie fiche P639 voor meer uitleg.

Relevante Handhavingscampagnes:

- P639: inspecties bij biogasinstallaties

Overige handhavingscampagnes

De buitendienst Limburg voorziet in 2017 een specifieke handhavingscampagne waarbij de controle van de milieuvergunning bij klasse 1 bedrijven centraal staat. In tegenstelling tot de routine campagne, R015 "controle van milieuvergunningen", waar de controles hoofdzakelijk gebeuren naar aanleiding van nieuwe vergunningsbesluiten of weigeringsbesluiten, zullen de toezichthouders zich hier focussen op bedrijven die tot op heden nog niet aan een controle werden onderworpen.

Relevante Handhavingscampagnes:

- A920: controle van klasse 1-bedrijven die nog niet eerder werden gecontroleerd in Limburg

8. Routine

Routineopdrachten worden gecoördineerd op de buitendiensten. Een aantal routineopdrachten hebben specifiek betrekking op één milieucompartiment, bijvoorbeeld het nemen en laten analyseren van afval- en afvalwaterstalen of het laten uitvoeren van emissiemetingen door een erkend laboratorium. Zie voor meer uitleg fiches M200 voor water, M400 voor geluid, M100, M500 en M600 voor afval, M700 en M750 voor lucht.

Andere routineopdrachten hebben betrekking op de exploitatie van hinderlijke inrichtingen in het algemeen, zoals de controle van milieuvergunningen (R015). Deze controles kunnen gebeuren naar aanleiding van nieuwe vergunningsbesluiten of weigeringsbesluiten en kunnen een volledige toets van de realiteit in het bedrijf aan de voorwaarden van de milieuvergunning beslaan ofwel enkel een controle van de bijzondere voorwaarden. Het diensthoofd van de buitendienst heeft de taak om de prioriteiten bij deze controles vast te leggen.

Aangezien het naleven van de voorwaarden van de milieuvergunning door de bedrijven een basisvoorwaarde is voor een kwaliteitsvol leefmilieu, worden de inspanningen voor de controle hierop begroot op een aanzienlijk deel van de beschikbare VTE.

In de samenvattende tabel werd voor al de routineopdrachten personeelsinzet voor 2017 begroot.

9. Reactieve Controles

Reactieve controles worden uitgevoerd naar aanleiding van een beroep dat wordt gedaan op MI. Aangezien er pas een optreden kan komen nadat daarvoor een oproep werd gelanceerd, is het moeilijk om reactieve controles effectief te plannen.

In dit plan werd aan de hand van de beschikbare gegevens van de voorbije jaren een poging gedaan om de nodige tijd in te schatten.

Volgende groepen worden onderscheiden: behandeling van klachten, optreden bij voorvallen, rapportering n.a.v. kantschriften, hoog toezicht en opmaken van evaluatieverslagen over proefvergunningen of opdrachten opgelegd krachtens bijzondere voorwaarden.

De reactie op het appel en de termijn waarbinnen wordt gereageerd, worden in belangrijke mate bepaald op basis van een door MI gehanteerde prioriteitenlijst die geregeld wordt geactualiseerd.

Voor de kantschriften van de parketten en de vragen van AMMC wordt in de rubriek "Reactieve controles" alleen de rapporteringstijd in rekening gebracht. De inspecties die eventueel gebeuren naar aanleiding van een kantschrift worden meegeteld in de rubriek "Voortgangscntrole (handhavingsinstrumentarium)".

Het is belangrijk om aan te geven dat het plannen van reactieve controles niet betekent dat op elk appel zal kunnen worden gereageerd. Zeker bij de reactieve controles, maar ook bij de routinecontroles, speelt de prioriteitenlijst een erg belangrijke rol. In principe moet voor elk dossier de prioriteitsafweging worden gemaakt.

10. Voortgangscontroles

“Het werk van een toezichthouder begint pas als de inspectie is afgelopen.” Het is een ietwat boude bewering die meer dan een grond van waarheid bevat. Tijdens een inspectie worden allerhande vaststellingen gedaan, die steeds moeten worden getoetst aan de vigerende regels.

Uit de cijfers van de handhavingsrapporten van de voorbije jaren kan worden afgeleid dat ongeveer 4 à 5% van de inspecties aanleiding geeft tot het opstellen van een proces-verbaal dat wordt bezorgd aan het Openbaar Ministerie.

Tegelijkertijd wordt ook de bestuurlijke afhandeling van een dossier gestart, via het treffen van maatregelen conform het milieuhandavingsinstrumentarium.

Bij de opmaak van dit MIP is ervoor geopteerd om bij de inschatting van de benodigde tijd voor een handhavingsactiviteit de volgende deelprocessen in aanmerking te nemen: dossiervoorbereiding, verplaatsing en vaststellingen ter plaatse, inspectieverslag en beoordeling vaststellingen, verslaggeving aan het Openbaar Ministerie en geven van een eerste aanmaning en rapportering (intern/extern).

Aangezien de voortgangscontrole erg dossiergebonden is, is het erg moeilijk om de daarvoor nodige tijd in te schatten per handhavingsactiviteit (project, actie, reactieve controle, ...). Bij de opmaak van dit plan wordt voor voortgangscontroles ongeveer een vijfde van de beschikbare tijd gereserveerd.

De voorbehouden tijd is in de samenvattende tabel terug te vinden onder de rubriek “Voortgangscontrole (milieuhandavingsinstrumentarium)”.

11. Eigen initiatief

In het MIP 2017 wordt ook een rubriek “eigen initiatief” voorzien. Het is immers belangrijk dat tijd voorzien wordt voor de zogenaamde ambshalve controles op eigen initiatief van de toezichthouders. De toezichthouder kan op deze manier relevante milieuproblemen aanpakken die elders niet aan bod komen. Voor deze controles wordt 3% van de beschikbare tijd voorzien.

De voorbehouden tijd is in de samenvattende tabel terug te vinden onder de rubriek “Eigen initiatief”.

12. Fiches

12.1 Specifieke Handhavingscampagnes

Actie A407	Geluids- en trillingsonderzoeken	
Coördinatie: diensthoofden + Geert Keppens		
Ondersteuning: werkgroep geluid en trillingen		
Noodzaak / Milieurelevantie:		
Lawaai en trillingen tasten de kwaliteit van het leven en de omgeving van mensen aan. De hinder die zo ontstaat leidt ook tot klachten bij MI. Jaarlijks ontvangt MI honderden klachten met betrekking tot geluid- of trillingen.		
MI onderzoekt zelf of de klachten terecht en gegrond zijn, door middel van waarnemingen (zie M400).		
Bij ingewikkelde klachten echter, bijvoorbeeld wanneer hinder door meer dan één bedrijf veroorzaakt wordt en het niet zonder meer mogelijk is om de verschillende bijdragen van elk bedrijf afzonderlijk te bepalen, kan MI een beroep doen op erkende deskundigen.		
Omschrijving / Doelstellingen:		
Geluids- en/of trillingsonderzoeken uitbesteden aan erkende milieudeskundigen ter ondersteuning van het inspecteren en maatregelen nemen (behandeling van klachten; afdwingen van saneringen).		
Hier wordt een budget voorzien om ad hoc een 2 a 3-tal geluidsonderzoeken te laten uitvoeren.		
Criterium voor succes: 2 à 3 geluids- of trillingsonderzoeken opgestart in 2017.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 7 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in de actie begrepen:		

Project P526	Controle boorbedrijven bij vergunningplichtige boringen of grondwaterwinningen	
Projectleider:	Jeroen November	
Kernteam:	werkgroep bodem & grondwater	
Noodzaak / Milieurelevantie:		
De erkenningsbesluiten van boorbedrijven treden in werking vanaf 1 januari 2017. De aanleg en buitengebruikstelling van vergunningplichtige grondwaterwinningen (rubriek 53) en boringen (rubriek 55) mag enkel gebeuren door daartoe erkende boorbedrijven volgens specifieke voorschriften en na voorafgaande melding aan de afdeling Milieu-inspectie door deze boorbedrijven. Enkel tijdens controles aan de bron (nl. het installeren door boorbedrijven) kunnen gebreken in de ondergrondse constructies eenduidig worden vastgesteld. De aanpak van illegaal geboorde grondwaterwinningen is noodzakelijk voor het beschermen van de grondwatervoorraden, een efficiënt grondwaterbeheer en het integraal waterbeleid en is tevens vermeld in het handavingsprogramma van de VHRM en de beleidsnota omgeving.		
Omschrijving / Doelstellingen:		
Op basis van de voorafgaande melding van uitgevoerde boringen door de erkende boorbedrijven en meldingen van mogelijk niet-erkende boorbedrijven zullen de boorwerkzaamheden van deze bedrijven bij vergunningplichtige niet-GPBV inrichtingen worden gecontroleerd. Er zal o.a. worden nagegaan of de verplichte voorafgaande melding correct gebeurde, of het boorbedrijf correct verifieerde welke vergunning de exploitant bezit en of de voorwaarden hierin worden nageleefd.		
De controles worden uitgevoerd met een specifieke checklist met aandacht voor de vergunningstoestand, de specifieke voorschriften voor boor- en opvulwerkzaamheden uit bijlage 5.53.1 van Vlarem II en de sectorale voorwaarden uit rubrieken 53 en 55 m.b.t. de specifiek te rapporteren gegevens na de boorwerkzaamheden.		
Gelet op het recente karakter van de erkenning is dit project initieel voornamelijk sensibiliserend naar de exploitanten en de sector. Het kort op de bal spelen van de handhaving is echter essentieel om deze erkenning ook in realiteit te doen slagen.		
De vaststellingen tijdens deze controles zullen tevens worden teruggekoppeld aan de VMM-AOW i.k.v. hun toezichtsbevoegdheid op de erkenning. Zodoende kan de handhaving ook optimaal worden gecoördineerd. De VMM kan op basis van de vaststellingen overgaan tot het schorsen of opheffen van de erkenning zodat een noodzakelijke sanering van de sector kan worden opgestart.		
Criterium voor succes:		
Goede selectie van de bedrijven en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 20 dagen
	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden: Voldoende medewerking van de VMM-AOW (houdt mee toezicht op de verplichtingen inzake erkenning als boorbedrijf en het gebruik van de erkenning) inzake het aanleveren van gegevens en opvolgen van de erkenningsdossiers. Goede toegang tot het digitale meldplatform voor het rapporteren van de gegevens door de boorbedrijven.		
Is niet in het project vervat:		

Actie A519	Controle grondwaterwinningen	
Coördinatie: diensthoofden + Jeroen November		
Ondersteuning: werkgroep bodem & grondwater		
Noodzaak / Milieurelevantie: In Vlaanderen wordt grondwater in grote hoeveelheden uit de verschillende watervoerende lagen onttrokken. Dit zowel voor de industrie, landbouw, drinkwatermaatschappijen als particulieren. Duurzaam omspringen met en het beschermen van de grondwaterreserves, zowel kwantitatief als kwalitatief, is noodzakelijk.		
Omschrijving / Doelstellingen: Bij een 6-tal niet-GPBV inrichtingen zal een grondige controle worden uitgevoerd van de grondwaterwinning(en). Bedrijven worden gekozen op basis van volgende criteria: <ul style="list-style-type: none"> • grootste winningen waaronder een aantal productiecentra van drinkwatermaatschappijen • bedrijven/sectoren met een twijfelachtige reputatie wat betreft grondwaterwinning • controle van de zelfcontrole grondwater en verdere opvolging wanneer uit de zelfcontrole grondwater ernstige tekortkomingen blijken • potentieel klasse 1-ingedeelde inrichtingen, maar slechts klasse 2 vergund • illegale grondwaterwinningen (vb. melding VMM, andere watervoerende laag, ...) • grondwaterwinningen in overgeëxploiteerde watervoerende lagen (actie- of waakgebieden) en/of die onttrekken boven het vergunde volume • grondwaterwinningen die recent nog niet aan een controle zijn onderworpen <p>De inspecties bij de vergunde grondwaterwinningen worden uitgevoerd aan de hand van een specifieke checklist met aandacht voor de vergunningstoestand, het gebruik van het grondwater, de administratieve verplichtingen, de peilregistratie, analyses en heffingen, de bijzondere voorwaarden, het herboren, het wijzigen van bestaande putten, de buiten dienst gestelde grondwaterwinningen en de uitrusting van de peil- en de boorputten. Bij deze controles wordt tevens nagegaan of de code van goede praktijk uit bijlage 5.53.1 van Vlarem II correct wordt gevolgd.</p> <p>Tijdens de inspecties kunnen monsters van het grondwater genomen worden en peilmetingen uitgevoerd worden. Deze monsternames en peilmetingen vormen een effectieve terreincontrole op de zelfcontroleverplichtingen van de exploitant.</p>		
Criterium voor succes: Goede selectie van de bedrijven en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum: 1 januari 2017	Personeelsinzet: 29 dagen	
Streefdatum: 31 december 2017		
Externe randvoorwaarden: voldoende medewerking van externe diensten (melden van probleemdossiers, illegale winningen, aanleg van nieuwe grondwaterwinningen,...).		
Is niet in de actie begrepen:		

Project P639	Inspecties bij biogasinstallaties	
Projectleider:	Christophe Bervoets	
Kernteam:	Projectgroep	
Noodzaak / Milieurelevantie:		
<p>In het verleden hebben enkele dossiers aangetoond dat schadelijke afvalstromen mee verwerkt werden tot organische bodemverbeteraars. Het mengen van afvalstromen die in feite niet in aanmerking kwamen voor toepassing in of als grondstof, heeft er in bepaalde gevallen toe geleid dat landbouwpercelen vervuild werden, met grote economische schade tot gevolg. Het is niet ondenkbaar dat op deze manier ook de voedselketen besmet kan worden.</p> <p>De laatste jaren hebben een aantal biogasinstallaties het faillissement aangevraagd, zijn van eigenaar veranderd en recent hebben enkele installaties het nieuws gehaald wegens een calamiteit waarbij zich emissies naar het milieu hebben voorgedaan.</p> <p>De meeste biogasinstallaties zijn nu ook gevat door de Europese Richtlijn 2010/75/EU van 24 november 2010 inzake industriële emissies. Ten slotte worden aan biogasinstallaties ook groenestroomcertificaten toegekend waarvan het bedrag afhankelijk is van de verwerkte stromen. Ook hier moeten controles bevestigen of de aangegeven stromen overeenstemmen met de werkelijkheid.</p>		
Omschrijving / Doelstellingen:		
<p>Met dit project wil MI integrale controles uitvoeren op alle biogasinstallaties in het Vlaamse Gewest. Elk milieuaspect zal aan bod komen teneinde de milieu-impact van deze installaties zo laag mogelijk te houden. Probleemdossiers en faillissementen zullen van nabij worden opgevolgd. In een eerste driejarige fase van het project zullen biogasinstallaties worden geïnspecteerd die ook organisch biologische afvalstromen verwerken.</p> <p>De integrale controles zullen de volgende aspecten omvatten: veiligheid, beheer en milieuzorgsysteem, hinder, kwaliteit aanvoer en afvoer, traceerbaarheid, ketentoezicht, verontreiniging oppervlaktewater, grondwater, dierlijke bijproducten, diffuse en geleide emissies, hernieuwbare energie.</p>		
Criterium voor succes:		
Biogasinstallaties zijn integraal doorgelicht en het bestuurlijk en strafrechtelijk optreden is geïnitieerd, de sanering is vergevorderd.		
Begindatum:	1 april 2014	Personeelsinzet: 206 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in het project vervat: Biogasinstallaties gekoppeld aan RWZI's.		

Project P773	Ondersteuning lokale toezichthouders bij controles op koelinstallaties
Projectleider: Saartje Swinnen Kernteam: werkgroep OAS-BKG	
Noodzaak / Milieurelevantie: Koelinstallaties bevatten vaak gefluoreerde broeikasgassen (F-gassen). Een actieplan ter reductie van de uitstoot van F-gassen werd ontwikkeld. Dit actieplan geeft uitvoering aan het Vlaams Mitigatieplan 2013-2020 waar specifieke bijkomende acties t.a.v. F-gassen werden gevraagd. Dit project kadert in dit actieplan en geeft uitvoering aan actie Actie 6 B2 "Ondersteuning lokale toezichthouders handhaving Klasse 2 bedrijven". Op 17 juli 2015 werden de kerntakenplannen goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Wat Milieu-inspectie betreft werd voorgesteld het toezicht op de klasse 2-inrichtingen af te bouwen. De afbouw zal geleidelijk verlopen, zodat gemeenten eerst voldoende ervaring kunnen opdoen met de nieuwe procedure, en er zal worden ingezet op structurele ondersteuning aan de gemeenten. Koelinstallaties bevinden zich zowel in klasse 1, als klasse 2, als klasse 3 ingedeelde inrichtingen. Tijdens controles door AMI werd vastgesteld dat meer dan de helft van de exploitanten niet aan de geldende milieuwetgeving voldoet. Het is dan ook van belang dat handhavingsactiviteiten blijven verder gezet worden bij de klasse 2 en 3 ingedeelde inrichtingen. AMI heeft de nodige instrumenten en ervaring (checklists, standaardaanmaningen, standaard VVV) om de lokale toezichthouders hierin te ondersteunen. Op deze manier kan de uniforme aanpak van handhaving behouden blijven die deze specifieke problematiek nodig heeft.	
Omschrijving / Doelstellingen: In 2017 wil AMI lokale handhavers ondersteunen bij het controleren van de geldende milieuwetgeving bij koelinstallaties in de provincies Vlaams Brabant en Limburg. Hiervoor zal AMI op basis van eigen ervaring en in overleg met de gemeentes 20 koelinstallaties bij klasse 2 en 3 ingedeelde inrichtingen selecteren. Koelinstallaties zullen geselecteerd worden op basis van: <ul style="list-style-type: none"> - hoge lekverliezen vastgesteld door AMI of lokale toezichthouders in het verleden - installaties met een hoge nominale koelmiddelinhoud - koelmiddel met een hoge GWP AMI zal de deelnemende gemeentes de nodige toelichting geven omtrent de geldende wetgeving, instrumenten zoals checklists, standaardaanmaningen, en meest voorkomende tekortkomingen en hoe hiermee om te gaan. Daarnaast zal AMI de lokale handhavers vergezellen tijdens de controles van deze 20 koelinstallaties en hen bijstaan bij het opleggen van eventuele handhavingsmaatregelen en opvolging. Op deze manier zullen deze lokale handhavers de nodige kennis hebben om in de toekomst deze controles zelfstandig uit te voeren.	
Criterium voor succes: 20 koelinstallaties werden bezocht door een lokale handhaver en een toezichthouder van AMI.	
Begindatum:	Personeelsinzet: 39 dagen
Streefdatum:	
Externe randvoorwaarden: De lokale handhavers zijn bereid mee te werken aan dit project	
Is niet in het project vervat:	

Actie A614	Controle op gefluoreerde ozonafbrekende stoffen en broeikasgassen	
Coördinatie: diensthoofden + Saartje Swinnen		
Ondersteuning: werkgroep OAS-BKG		
Noodzaak / Milieurelevantie:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vanaf 1 januari 2015 zijn bijvullingen van koelinstallaties met ozonafbrekende HCFC's zoals R22 niet meer toegelaten. De HCFC's worden vervangen door HFK's. Hierdoor neemt het 'global warming potential' (GWP) van de gebruikte koelmiddelen toe. Inspecties op het correcte onderhoud van koelinstallaties met HFK's blijft daarom van zeer groot belang. Een actieplan ter reductie van de uitstoot van F-gassen werd ontwikkeld. Dit actieplan geeft uitvoering aan het Vlaams Mitigatieplan 2013-2020 waar specifieke bijkomende acties t.a.v. F-gassen werden vooropgesteld. Deze actie kadert tevens in dit actieplan en geeft uitvoering aan actie Actie 6 B1 "Verderzetting controle-activiteiten Milieu-Inspectie " 2. De certificering van koeltechnische bedrijven en koeltechnici moet leiden tot een betere uitbating van koelinstallaties, maar ook hier blijkt niet alles goed te verlopen en is een controle op zowel het bezit van een certificaat (definitief certificaat verplicht sinds juli 2011) als de vereiste uitvoeringen bij de bedrijven nodig. 		
Omschrijving / Doelstellingen:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. De inspecties bij 20 exploitanten waar koelinstallaties in gebruik zijn, worden verder gezet in 2017 in de provincies Vlaams Brabant en Limburg. Enerzijds zal een controle van de logboeken duidelijkheid verschaffen over de historiek van specifieke installaties, hun relatieve lekverlies, verplichte lekdichtheidscontroles en certificaten (art 5.16.3.3. van titel II van het Vlarem). Anderzijds zal met behulp van een koeltechnicus de installatie op koelgaslekken getest worden. Bij de bedrijfskeuze zal geopteerd worden naar niet eerder gecontroleerde koelinstallaties alsook naar installaties waarbij in het verleden reeds hoge relatieve lekverliezen werden vastgesteld. 2. Koeltechnische bedrijven zullen bezocht worden om na te gaan of zij voldoen aan de vereiste verplichtingen. 3. Bij één groothandelaar in koelmiddel zal nagegaan worden hoe de koelmiddelstroom verloopt. 		
Criterium voor succes: de controles zijn uitgevoerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum:	1 april 2017	Personeelsinzet: 36 dagen
Streefdatum:	15 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in de actie begrepen:		

Actie A740	Geuronderzoeken	
Coördinatie: diensthoofden + Geert Keppens		
Ondersteuning: TH's betrokken buitendiensten		
Noodzaak / Milieurelevantie:		
<p>Jaarlijks ontvangt MI honderden klachten over geurhinder. Sommige klachten zijn terecht, sommige onterecht. Sommige geuren zijn aanvaardbaar hinderlijk, andere onaanvaardbaar. Het is aan de toezichthouder van MI om klachten op te volgen, de nodige vaststellingen te doen en te oordelen over de terechtheid, hinderlijkheid en aanvaardbaarheid.</p> <p>Het vaststellen van geurhinder kan een complex gegeven zijn dat niet altijd op eenvoudige wijze vast te stellen is. Zo is bij een bronnencomplex niet altijd duidelijk welke bedrijven de oorzaak zijn van de geurhinder. Een objectief uitgevoerd geuronderzoek kan een uitbater ervan overtuigen dat zijn bedrijf geurhinder veroorzaakt. Zo kan op een wetenschappelijke wijze de effectieve hinder bij de omwonenden bepaald worden.</p>		
Omschrijving / Doelstellingen:		
<p>Volgende geuronderzoeken opgestart in 2016 zullen worden afgewerkt in 2017:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Olen; Antwerpen 2. Izegem; West-Vlaanderen <p>Op te starten geuronderzoeken in 2017:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maasmechelen; Limburg: resterende geurhinder bepalen na sanering en uitbreiding van bepaalde sites. 2. Oost-Vlaanderen: saneringen doorgevoerd, bepalen of blijvende klachten terecht zijn 3. Oostende, West-Vlaanderen: geur waarneembaar door toezichthouder, bepalen of deze geur hinder veroorzaakt. 		
Criterium voor succes: 3 geuronderzoeken opgestart in 2017 en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 40 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in de actie begrepen:		

Actie A780	Controle van DMF-emissies bij coating-bedrijven	
Coördinatie:	diensthoofden + Roel Vaneerdeweg	
Ondersteuning:	werkgroep lucht geleid	
<p>Noodzaak / Milieurelevantie:</p> <p>Recent voerde VITO in opdracht van de afdeling Milieu-inspectie een studie uit inzake emissies van dimethylformamide (DMF) bij diverse coating-bedrijven in West-Vlaanderen.</p> <p>In West-Vlaanderen zijn er 5 bedrijven gevestigd die gespecialiseerd zijn in de productie van kunstleder en/of technisch textiel voor bescherming en veiligheid. Bij de productie van kunstleder en/of hoogwaardig gecoate vezels wordt er bij de coating- en bedrukkingsactiviteiten in het productieproces gebruik gemaakt van solventen (tolueen, methylethylketon (MEK), dimethylformamide (DMF)...). Omwille van de hoge eisen die aan het eindproduct gesteld worden inzake o.a. ondoorlatendheid, lasbestendigheid, virusbestendigheid, ... is een overschakeling naar het gebruik van watergedragen componenten niet altijd mogelijk. Dimethylformamide behoort tot de groep van stoffen zoals bedoeld in artikel 5.59.2.2 van VLAREM II die krachtens verordening 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels, als kankerverwekkend, mutageen of giftig voor de voortplanting (R61 – H360d) zijn ingedeeld. Deze stoffen moeten voor zover mogelijk en binnen zo kort mogelijke tijd door minder schadelijke stoffen of mengsels worden vervangen. De betrokken bedrijven zijn onderhevig aan een sectorale emissiegrenswaarde voor de emissie van DMF die in de praktijk product-technisch de nodige uitdagingen met zich meebrengt. Een nauwgezette opvolging in deze sector dringt zich daarom op.</p>		
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>Via een nauwgezette opvolging van de verplichte zelfcontrolemetingen uitgevoerd door de betrokken bedrijven en toetsing aan de wettelijk vastgelegde uitstootnormen, beoogt de afdeling de sector maximaal te stimuleren inzake proces-innovatie met als doel de emissie van schadelijke pollutanten maximaal terug te dringen.</p> <p>De vastgestelde emissies via geleide emissies worden getoetst aan de geldende sectorale emissiegrenswaarde en aan de hand van metingen wordt gecontroleerd of de toegepaste nazuiveringsapparatuur efficiënt en effectief werkt.</p> <p>Naast emissies via schoorstenen, wordt ook de nodige aandacht geschonken aan diffuse emissies. Een aanzienlijk aandeel van deze stof wordt geacht diffuus te worden geëmitteerd. Er wordt nagegaan of dit correct wordt ingeschat en gerapporteerd. In VLAREM II is een sectorale emissiegrenswaarde voor diffuse emissies van 20% van kracht. In de IED-richtlijn is opgenomen dat bij het gebruik van stoffen zoals DMF, indien technisch en economisch haalbaar, gebruik moet worden gemaakt van een gesloten systeem. Er zal bij de betrokken bedrijven onderzocht worden of diffuse emissies maximaal beperkt worden.</p>		
<p>Criterium voor succes: alle controles uitgevoerd en gestart met de eventuele administratieve en strafrechtelijke afhandeling.</p>		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 33 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in de actie begrepen:		

Actie A751	Fijn stof (PM10): aanpak van diffuse emissies in gebieden met verhoogde fijnstofconcentraties
Coördinatie:	diensthooften + Jan Van Hoeymissen
Ondersteuning:	werkgroep lucht diffuus
Noodzaak / Milieurelevantie:	
<p>Fijn stof is momenteel naast ozon één van de belangrijkste aspecten in de luchtvervuiling in Vlaanderen. Fijn stof heeft een directe en indirecte negatieve impact op de menselijke gezondheid. De aanpak van fijn stof staat centraal in het Europees beleid tegen luchtverontreiniging. De jaargrenswaarden voor PM 10 en PM 2,5 (EU Richtlijn 1999/30/EG) worden in Vlaanderen al een tijdje gerespecteerd, maar het is pas zeer recentelijk dat Vlaanderen er in geslaagd is de dagnormen van PM 10 te behalen, mede dank zij goede meteorologische condities. Inspanningen op het vlak van fijn stof blijven dus noodzakelijk. Naast een hoge bijdrage van het verkeer spelen lokaal ook industriële emissies t.g.v. op- en overslagactiviteiten, metaalverwerking e.a. een rol. Begin 2013 werd ook de nieuwe Vlarem reglementering van kracht inzake diffuse stofemissies door op- en overslagactiviteiten. In 2016 werd een nieuw actieplan luchtkwaliteit Gent, en een nieuw actieplan luchtkwaliteit Antwerpen goedgekeurd door de minister. Deze acties zijn in de 2de helft van 2016 van start gegaan met inbreng van AMI.</p>	
Omschrijving / Doelstellingen:	
<p>De acties die in de voorgaande jaren gestart werden in de zones met verhoogde fijnstofconcentraties (Gentse kanaalzone en Antwerps havengebied/agglomeratie) zullen verder opgevolgd worden. Daarnaast wordt er ook een nieuwe actie gestart in Vlaams Brabant.</p> <p>MI zal in al deze zones werken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het opleggen van stofactieplannen aan bedrijven die een belangrijke bijdrage leveren aan de fijn stof problematiek in deze zones • het toetsen of deze bedrijven de maatregelen, die in de stofactieplannen zijn opgenomen ook hebben uitgevoerd • op basis van de lijst van bedrijven die een stofrapport hebben ingediend, zal AMI nagaan of, alle bedrijven die een stofrapport moesten opstellen, dat effectief gedaan hebben • in het nieuwe actieplan luchtkwaliteit Gent verbindt AMI zich ertoe een het aantal controles uit te voeren • voornamelijk in hotspotzone Antwerpen zal er ook extra aandacht besteed worden aan NO₂ emissies; niet alleen omdat de immissiegrenswaarden van NO₂ in deze zone occasioneel overschreden worden (data VMM), maar ook omdat deze component een belangrijke rol speelt in de vorming van secundair fijn stof. 	
Criterium voor succes: daling van stofemissies bij relevante bedrijven en daling van fijn stof (PM10) immissiewaarden bij VMM meetposten. Eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.	
Begindatum:	1 januari 2017
Streefdatum:	31 december 2017
Personeelsinzet:	41 dagen
Externe randvoorwaarden: niveau PM10 is afhankelijk van achtergrond verkeer, verwarming en influx van buitenland.	
Is niet in de actie begrepen:	

Actie A758	Beperking van de emissie van dioxines en dioxineachtige pcb's (bij schrootverwerkende bedrijven)	
Coördinatie:	diensthoofden + Jan Van Hoeymissen	
Ondersteuning:	werkgroep lucht diffuus	
Noodzaak / Milieurelevantie:		
<p>Studies en vaststelling door de VMM tonen aan dat op en rond de terreinen van schrootverwerkende bedrijven occasioneel dioxineachtige pcb's (en in mindere mate dioxines) voorkomen in neervallend stof. Via veevoederteelt, opname door grazende dieren of pluimvee in de omgeving kunnen deze verbindingen in de voedselketen terecht komen. Uit een verdere analyse van deze problematiek door MI is gebleken dat het voorkomen en beheersen van stofemissie bij deze bedrijven van het grootste belang is, zeker wat de diffuse bronnen betreft.</p> <p>Bij verschillende betrokken bedrijven werden door MI reeds actieplannen opgelegd voor de preventie en beheersing van stofvorming en van de emissie van dioxines en dioxineachtige pcbs.</p> <p>De controle op de uitvoering van deze acties, alsook op de uitvoering van de stofbeheersplannen en de opvolging van de depositiemeetresultaten rond shredderbedrijven blijven belangrijke aandachtspunten voor MI.</p> <p>De resultaten van de depositiemetingen door VMM worden verder opgevolgd.</p>		
Omschrijving / Doelstellingen:		
<p>Op basis van de conclusies en aanbevelingen van de AMI benchmarkactie A758 van 2014 werden nieuwe acties gedefinieerd om de emissies van dioxines en pcb's verder in te dijken. In 2015 werden de dossiers mbt lucht en water vervolledigd en werden maatregelen opgelegd. Deze zullen verder opgevolgd worden in 2017, met focus op die bedrijven waar de implementatie van stofbeperkende maatregelen het minst ver gevorderd is. Het is de bedoeling om tot een uniforme handhaving te komen voor alle relevante bedrijven in Vlaanderen.</p> <p>AMI zal in dit verband ook zijn commitment in het kader van de uitvoering van het "actieplan dioxines en pcb's" nakomen.</p> <p>Deze actie zal worden uitgevoerd in nauw overleg met de werkgroep afval en de werkgroep water.</p>		
Criterium voor succes:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. de controles zijn uitgevoerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart 2. daling van de concentraties van dl-pcb's bij depositie meetposten 		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 16 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden: de depositie meetposten en –methoden moeten representatief zijn voor de emissies bij de bedrijven.		
Is niet in de actie begrepen:		

Actie A757	Acties ter beperking van de emissie en de verspreiding van zware metalen naar de lucht	
Coördinatie:	diensthoofden + Jan Van Hoeymissen	
Ondersteuning:	werkgroep lucht diffuus	
<p>Noodzaak / Milieurelevantie: De opname van zware metalen in het organisme gebeurt via ademhaling en voeding. Zware metalen kunnen ernstige schade toebrengen aan de gezondheid van levende wezens. Voor een aantal zware metalen zijn er grens-, richt- en/of streefwaarden in de milieuwetgeving opgenomen (Vlarem II en bijlagen, Europese RL 1999/30/EG en RL 2004/107/EG). De streefwaarden die vermeld zijn in deze Europese richtlijn dienen vanaf 2013 te worden gerespecteerd. Uit immissiegegevens van de VMM van voorgaande jaren blijkt dat het behalen van deze streef- en grenswaarden voornamelijk problematisch is voor de volgende gevallen: lood en arseen (en in mindere mate cadmium) in Hoboken, cadmium in Beerse, en in mindere mate nikkel in Genk. In het kader van actie A757 werden tijdens vorige campagnes bij de betrokken bedrijven de zelfcontrolesresultaten van de laatste jaren gecontroleerd, werden emissiemetingen uitgevoerd en werd het belang van de diffuse emissies ingeschat en bronnen die hiertoe bijdragen geïdentificeerd. Bij een aantal bedrijven werd een stofbeheersingsplan opgelegd. Bovendien lopen er specifieke dossiers 'zware metalen in de omgevingslucht' te Genk (Ni), in Hoboken (Pb, As en Cd) en in Beerse (Cd). Er worden voortdurend diverse inspanningen geleverd die zouden moeten leiden tot een duidelijke verbetering van de meetresultaten. Een nauwkeurige opvolging blijft echter noodzakelijk om op alle plaatsen de Europese grens- en streefwaarden te behalen.</p>		
<p>Omschrijving / Doelstellingen: De VMM-metresultaten in de omgevingslucht voor zware metalen op PM10-stof, alsook de zelfcontrolesresultaten van de relevante bedrijven, worden verder goed opgevolgd. Indien er op nieuwe locaties overschrijdingen of verhoogde waarden worden vastgesteld, worden maatregelen opgelegd aan de betrokken bedrijven. Er kunnen ook emissiemetingen in opdracht van MI worden uitgevoerd, begroot op het labocontract 'lucht'. De voortgangscntrole van de uitvoering van de lopende stofactieplannen in het kader van de dossiers 'zware metalen in de omgevingslucht' en de andere bedrijven betrokken bij A757 zal in 2017 nog verder tijd vergen. Naar aanleiding van de recente verstrenging van de Europese immissienormen zijn er in diverse bedrijven reeds maatregelen getroffen. AMI zal ook zijn volle medewerking verlenen aan de opmaak van het 'Actieplan Lood' dat vereist is door de Europese Commissie.</p>		
<p>Criterium voor succes: Er werd gestart met de eventueel noodzakelijke administratieve en strafrechtelijke afhandeling.</p>		
<p>Begindatum: 1 januari 2017</p> <p>Streefdatum: 31 december 2017</p>	<p>Personeelsinzet: 16 dagen</p>	
<p>Externe randvoorwaarden:</p>		
<p>Is niet in de actie begrepen:</p>		

Actie A769	Controle van IR-screening bij opslagtanks van vluchtige organische stoffen	
Coördinatie: diensthoofden + Krista Thomas		
Ondersteuning: werkgroep VOS		
<p>Noodzaak / Milieurelevantie:</p> <p>De emissies van vluchtige organische stoffen zijn gerelateerd aan verschillende milieuproblemen zoals de vorming van ozon en hebben in sommige gevallen ook schadelijke effecten op de menselijke gezondheid (o.a. benzeen).</p> <p>Nagaan of houders gevuld met vluchtige organische stoffen voldoen aan de verplichte controle op lektheid met behulp van een IR-camera.</p>		
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>Uiterlijk op 31 december 2016 moeten verticale bovengrondse opslagtanks die vloeistoffen bevatten met een dampspanning van meer dan 13.3 kPa bij een temperatuur van 35°C een eerste maal worden onderworpen aan een jaarlijkse (of tweejaarlijkse) controle met de IR-camera (beschreven in Vlare II subafdeling 5.17.4.5). Deze controle is een tweejaarlijkse verplichting voor houders met een volume groter dan 500 m³ en een jaarlijkse verplichting voor houders met een volume groter dan 100 m³ die 'toxische' vloeistoffen bevatten (gekenmerkt door gevarenpictogrammen GHS08, GHS05 of acuut toxische vloeistoffen van gevarencategorie 1, 2, 3 en 4.)</p> <p>De rapporten en video-opnames dienen ter beschikking te zijn van MI. Alle emissiebronnen dienen – voor zover mogelijk- onmiddellijk of binnen de 3 maanden hersteld te zijn.</p> <p>De controle zal zich richten op enerzijds de volledige uitvoering op alle tanks die onder de wetgeving vallen, de beschikbaarheid van rapporten en video-opnames en anderzijds de uitvoering van de vereiste herstellingen.</p>		
Criterium voor succes: In Oost-Vlaanderen zijn alle opslagbedrijven met houders waarop subafdeling 5.17.4.5. van toepassing is, aangeschreven, eventueel bezocht en de rapporten van controle beoordeeld. Er werd gestart met de eventuele administratieve en strafrechtelijke afhandeling.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 8 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in de actie begrepen:		

Actie A761	SOF-meting van VOS-emissies in de haven van Antwerpen	
Coördinatie: diensthoofden + Krista Thomas Ondersteuning: werkgroepen VOS		
Noodzaak / Milieurelevantie: In 2010 heeft MI een SOF-analyse uitgevoerd op een deel van de haven van Antwerpen vnl. langs de Scheldelaan. Hieruit bleek dat de reële emissies verschillende keren groter waren dan de gerapporteerde hoeveelheden in het IMJV. In 2016 is het 6 jaar geleden en hebben vele bedrijven een jaarlijks ldr-programma moeten uitvoeren. Gezien Antwerpen niet alleen een hoge concentratie chemische en petrochemische bedrijven kent maar ook een relatief hoge bevolkingsdichtheid, is dergelijk herhalingsonderzoek daar zeker relevant. Het kan gebruikt worden om te controleren of de VOS-wetgeving tot nu toe een reële emissiereductie heeft bewerkstelligd.		
Omschrijving / Doelstellingen: De SOF-methode is een meetmethode waarbij men met een meetwagen langs een bedrijventerrein rijdt en waarbij het absorptieprofiel in de lucht tussen zon en detector bepaalt de hoeveelheden VOS. Op die manier kunnen ook de jaarlijkse tonnages ingeschat worden. In 2016 werden gedurende 15 meetdagen de VOS-emissies langs de Scheldelaan in Antwerpen en op de linkeroever te Zwijndrecht bemeten, deels op de bedrijfssites zelf. De actie is uitgevoerd in augustus-september 2016, maar de resultaten zijn nog niet voorhanden. De rapportage en afhandeling zal gebeuren in begin 2017. Deels werd een gelijkaardig parcours gevolgd als in 2010, en zal dus een temporele vergelijking mogelijk zijn, deels werd een nieuw gebied bemeten (Zwijndrecht).		
Criterium voor succes: Een SOF-analyse is uitgevoerd in 2016 op een deel van de haven van Antwerpen: de rapportage, bespreking, evaluatie en afhandeling worden afgerond in 2017. De eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 11 dagen
Streefdatum:	30 april 2017	
Externe randvoorwaarden: Resultaten van SOF-expert beschikbaar.		
Is niet in de actie begrepen:		

Actie A850	Controle ingeperkt gebruik ggo's en pathogene organismen	
Coördinatie: diensthoofden + Geert Keppens		
Ondersteuning: werkgroep ggo's		
Noodzaak / Milieurelevantie:		
<p>Activiteiten met genetisch gemodificeerde en pathogene organismen brengen bepaalde risico's voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu met zich mee. Inrichtingen waar dergelijke organismen doelbewust worden gekweekt, opgeslagen, getransporteerd, vernietigd, verwijderd of gebruikt, moeten bepaalde inperkingsmaatregelen nemen om te vermijden dat mens en leefmilieu worden blootgesteld aan deze organismen.</p> <p>Afhankelijk van het risico voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu worden deze activiteiten ingedeeld in vier risiconiveaus. Naarmate het risiconiveau van de activiteit stijgt, moeten er meer en stringenter inperkingsmaatregelen genomen worden. Bij gerichte controles van inrichtingen zonder gekende toelating tijdens voorgaande jaren wordt vastgesteld dat een aanzienlijk deel van hen wel degelijk een vergunning en toelating nodig hebben voor het ingeperkt gebruik van ggo's of pathogene organismen.</p>		
Omschrijving / Doelstellingen:		
<p>Een eerste luik omvat de controle van volgende aspecten in de inrichtingen waar gekende activiteiten van ingeperkt gebruik plaatsvinden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zijn alle activiteiten vergund en toegelaten? • is er een juiste inschatting van het risiconiveau? • worden de inperkingsmaatregelen opgelegd in de milieuwetgeving of de toelating toegepast? • neemt de gebruiker alle nodige maatregelen om schadelijke gevolgen voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu te voorkomen? <p>Een tweede luik omvat de controle van inrichtingen die vermoedelijk activiteiten uitvoeren met ggo's of pathogene organismen, maar die hiervoor een toelating noch vergunning hebben.</p> <p>In 2017 zal er een extra focus gelegd worden op het afvalbeheer, aangezien hierbij nog veel schendingen worden vastgesteld.</p> <p>In totaal zullen een 10-tal inrichtingen gecontroleerd worden in 2017.</p>		
Criterium voor succes: de controles zijn uitgevoerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 18 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in de actie begrepen:		

Actie A920	Controle van klasse 1-bedrijven die nog niet eerder werden gecontroleerd in Limburg	
Coördinatie: diensthoofd buitendienst Limburg Ondersteuning: dossierhouders		
Noodzaak / Milieurelevantie: AMI stelt zich tot doel om alle klasse 1-inrichtingen te controleren. In het verleden is er vooral aandacht gegaan naar een systematische controle van de naleving van de regelgeving bij bedrijven die een nieuwe milieuvergunning kregen. Dit mag echter niet voor gevolg hebben dat bedrijven die nog niet eerder werden gecontroleerd aan controle ontsnappen. Om die reden is er een analyse gemaakt van klasse 1-bedrijven die nog niet eerder werden gecontroleerd. In 2016 werd deze actie in de buitendienst Vlaams-Brabant uitgevoerd; in 2017 wordt de actie verdergezet in de buitendienst Limburg.		
Omschrijving / Doelstellingen: AMI controleert jaarlijks routinematig de opgelegde voorwaarden bij klasse 1-vergunningsplichtige bedrijven. In het verleden richtten deze controles zich voornamelijk op opgelegde bijzondere voorwaarden bij klasse 1-bedrijven, op aspecten in een milieuvergunning die werden geweigerd en op nieuw afgeleverde milieuvergunningen. Voor 2017 werd er een selectie gemaakt van 15 bedrijven die nog niet aan een controle werden onderworpen. Bij de controles zal gefocust worden op de naleving van het voorwerp van de milieuvergunning, en op de naleving van de algemene, sectorale en bijzondere vergunningsvoorwaarden.		
Criterium voor succes: de controles zijn uitgevoerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 44 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in de actie begrepen:		

12.2 Routine

Routine M200	Routine- en ad hoc monsternames afvalwater
Coördinatie:	diensthoofden + Rita Van Ham
Ondersteuning:	werkgroep water
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>Uitvoering van de planning van de routinemonsternames afvalwater, die opgesteld werd in functie van de aard van de lozing (met of zonder gevaarlijke stoffen; lozing naar oppervlaktewater of naar RWZI), het debiet van de lozing en de historiek van het bedrijf.</p> <p>Deze routinemonsternames bestaan uit schepmonsters en mengmonsters van afvalwater en koelwater en monsters van het opgenomen water.</p> <p>In een aantal gevallen zal ook de monstername door het laboratorium uitgevoerd worden (debietsproportionele monsternamecampagne en monsternames van schepmonsters).</p> <p>Ook de analyses worden uitgevoerd door een daartoe erkende laboratorium.</p> <p>Bij het opstellen van de planning van de routinemonsternames wordt het begrip 'basisfrequentie (BF)' gebruikt. De basisfrequentie is de frequentie die minimaal per jaar moet gehaald worden bij de bemonstering van de desbetreffende lozingen. Daarbij gelden voor 2017 de richtlijnen zoals vastgesteld in de werkgroep. Deze houden rekening met de potentiële milieu-impact van een bepaalde lozing. In de loop van 2017 zal een actualisatie en uitbreiding van het risicogebaseerd planningsproces worden uitgevoerd.</p> <p>Naast de routinemonsternames zijn er heel wat bedrijven die een verhoogde frequentie hebben als gevolg van de (negatieve) historiek t.g.v. de resultaten van vorige monsternames en de problemen van deze bedrijven bij het naleven van de lozingsvoorwaarden.</p> <p>Waar nodig wordt de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling gestart.</p> <p>Vanaf 2017 worden de aparte acties 'controles op vraag van VMM' en 'voedingsbedrijven onder richtlijn 91/271' ingepast in de routineplanning.</p> <p>Controles op vraag van VMM: VMM levert jaarlijks een lijst met bedrijven aan waarvoor, op basis van de expertise van het oppervlakte- en afvalwatermeetnet, een inspectie aangevraagd wordt. De selectie is gebeurd op basis van de volgende motivaties: het bedrijf voldoet niet aan de vergunde voorwaarden (meetconstructie en/of lozingsvoorwaarden); de lozing van het bedrijf heeft een meetbare negatieve impact op de waterkwaliteit; de heffing op het afvalwater berekend volgens de meetresultaten komt niet overeen met de werkelijke impact; bedrijven voldoen niet aan de contractvoorwaarden voor lozing op RWZI (niet naleven van de vergunning); herhaaldelijke vaststellingen/meldingen van calamiteiten. Opvolging en terugkoppeling met VMM gebeurt via het halfjaarlijkse overleg in elke buitendienst van MI.</p> <p>Voedingsbedrijven onder richtlijn 91/271: MI zal de lozing van die bedrijven die onder deze richtlijn vallen en op oppervlaktewater lozen, ongeveer een 90-tal, met een verhoogde frequentie controleren indien er in de loop van de voorbije twee jaar minstens 2 overschrijdingen van de lozingsnorm werden vastgesteld. Daarnaast zullen ook voedingsbedrijven die recent overschakelden van lozing op riolering naar lozing op oppervlaktewater extra worden gecontroleerd.</p>	
Personeelsinzet:	606 dagen

Routine M400	Technische controle op geluids- of trillingshinder
Coördinatie:	diensthoofden + Geert Keppens
Ondersteuning:	werkgroep geluid
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>Ad hoc klachten omtrent geluid of trillingen worden door MI zelf onderzocht op gegrondheid door het zelfstandig verrichten van metingen met eigen apparatuur.</p> <p>In voorkomend geval wordt beperking van geluids- of trillingshinder afgedwongen.</p> <p>Indien het een complex dossier is, dat onvoldoende in eigen beheer kan worden behandeld, kan een externe deskundige aangesproken worden om een geluids- of trillingsonderzoek uit te voeren.</p> <p>Waar nodig wordt de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling gestart.</p>	
Personeelsinzet:	165 dagen

Routine M100,M500, M600	Routinemonsters afvalstoffen, bodem & grondwater
<p>Coördinatie: diensthoofden + Peter Permanne/Jeroen November</p> <p>Ondersteuning: werkgroepen afval / bodem & grondwater</p>	
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>AMI heeft een contract met een laboratorium dat voor de afdeling Milieu-inspectie analyses uitvoert op monsters van afvalstoffen, bodem en grondwater. Bovendien kan ook een beroep gedaan worden op dit laboratorium als de beoogde bemonsteringen omwille van de hoeveelheden, moeilijkheidsgraad, specialisatiegraad, ... niet kunnen worden uitgevoerd door de toezichthoudende ambtenaren van de Milieu-inspectie zelf.</p> <p>In het kader van de lopende laboratoriumcontracten kunnen de volgende analysepakketten aangevraagd worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aanvaardingscriteria voor categorie 1 stortplaatsen • aanvaardingscriteria voor categorie 2 stortplaatsen • aanvaardingscriteria voor categorie 3 stortplaatsen • Vlarebo-parameters bodem • Vlarebo-parameters grondwater • Vlarema-parameters meststof /bodemverbeterend middel • Vlarema-parameters bouwstof • Vlarema-parameters bodem • microbiële kwaliteit verwerkte dierlijke bijproducten • verbrandingsparameters houtafval • Vlarema-parameters grondwater <p>Elk van de parameters uit deze analysepakketten kan ook individueel aangevraagd worden. Bovendien bestaat de mogelijkheid om op onbekende stoffen een screening uit te voeren op organische stoffen, op metalen, op minerale oliën, ...</p> <p>De spreiding van de routinemonsternames over de verschillende bedrijfssectoren, afvalstromen en grondstofverklaringen wordt jaarlijks vastgelegd in een planning die rekening houdt met het beschikbare budget.</p> <p>Waar nodig wordt de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling gestart.</p>	
<p>Personeelsinzet: 211 dagen</p>	

Routine M700	Routine emissiemetingen lucht
Coördinatie:	diensthoofden + Roel Vaneerdeweg
Ondersteuning:	werkgroep lucht geleid
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>Op een snelle en flexibele manier emissiemetingen laten uitvoeren op rookgas- of afgaskanalen van verbrandingsinrichtingen en industriële procesinstallaties ter controle van de naleving van de wettelijke emissiegrenswaarden.</p> <p>De keuze van de installaties gebeurt deels op basis van een risico-gebaseerd monitoringsprogramma, gebaseerd op werkelijke luchtmissies en deels in overleg met de toezichthouders van de buitendiensten, die zo flexibel kunnen inspelen op hun eigen noden en vaststellingen. Onder meer volgende omstandigheden kunnen aanleiding geven tot 'ad hoc' emissiemetingen in dit kader:</p> <ul style="list-style-type: none"> • controle op emissies bij een biomassaverbrandingsinstallatie • een potentiële dioxine-uitstoot, die nog niet of onvoldoende is gekend • emissies die leiden tot hinder en/of klachten vanuit de omgeving • de toezichthoudend ambtenaar wenst een uitgebreidere set parameters te laten bepalen dan wettelijk verplicht bij de zelfcontrole • de procesomstandigheden of ingezette grondstoffen/reststoffen kunnen aanleiding geven tot sterke fluctuaties van de uitstoot • de toezichthoudend ambtenaar wenst emissies van specifieke organische parameters te controleren • er bestaat discussie betreffende de representativiteit van de meetresultaten van de exploitant <p>Er werd voor het uitvoeren van deze opdrachten in 2016 een contract gegund dat 1 jaar loopt en 3 maal verlengbaar is voor 1 jaar. Eind 2016 is de eerste iteratie van dit nieuwe labocontract gestart. Naast dit meerjarencontract wordt ook nog een budget vrijgehouden voor specifieke metingen op vraag van toezichthouders door middel van 'ad hoc' gunningen. Voor deze specifieke metingen wordt er dus steeds een apart bestek opgemaakt.</p> <p>Waar nodig wordt de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling gestart.</p>	
Personeelsinzet:	143 dagen

Routine M750	Ad hoc immissiemetingen lucht
Coördinatie:	diensthoofden + Jan Van Hoeymissen
Ondersteuning:	werkgroep lucht diffuus
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>Stofhinder en geurhinder zijn vaak moeilijk vast te stellen, laat staan te kwantificeren. Immissiemetingen over langere termijn kunnen nuttig zijn voor het bepalen van de impact van een hinderlijke activiteit (emissie) en op die manier bijdragen tot de aanpak van de sanering. Op vraag van de toezichthouders kunnen er in de omgeving van (potentiële) emissiebronnen immissiemetingen gebeuren met toetsing van de meetwaarden aan de geldende luchtkwaliteitsnormen door de VMM of door een erkend labo lucht, evenals het uitvoeren van een impactmodellering.</p> <p>Enkele mogelijkheden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stofhinder: plaatsen van kruiken voor de bepaling van de hoeveelheid neervallend stof en/of metingen van zwevend stof; naast de kwantificering van de hoeveelheid stof, kan ook de samenstelling ervan worden bepaald (bv. zware metalen) - metingen 'ad hoc' van BTEX en naftaleen (of andere PAKs), bv. rond asfaltcentrales - meting van HF en benzeen, bv. rond steenbakkerijen - asbestmetingen, bv. rond brekers of afbraakwerken - dioxine-, pcb-, of BVV-depositiemetingen rondom specifieke installaties/bedrijven (shredders, ...); - opstellen van een IFDM model - meten van NO₂ <p>Concreet voor 2017 zijn er al asbestmetingen en pcb-depositiemetingen in de omgeving van specifieke installaties gepland.</p> <p>Waar nodig wordt de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling gestart.</p>	
Personeelsinzet:	ad Hoc

12.3 Ketentoezicht

Project P656	Controle op de opmenging van afvalstoffen in bunkerolie	
Projectleider:	Bart Palmans	
Kernteam:	ketenteam	
Noodzaak / Milieurelevantie:		
<p>Scheepsbrandstoffen voor zeeschepen (bunkerfuels) zijn meestal zeer zware stookolies. Deze bunkerfuels worden samengesteld uit zware fracties die vrijkomen op het einde van het raffinageproces van aardolie, en die vervolgens "aangelengd" worden met lichtere fracties om de gewenste eigenschappen te krijgen. Deze lichtere fracties kunnen eveneens geproduceerd worden tijdens cracking-processen in de raffinage, maar ook residuen uit de chemische sector komen in aanmerking. Daarnaast vormen ook oliestromen die gerecycleerd worden uit scheepsafvalstoffen, zoals bilges, een bron om nieuwe bunkerfuels te blenden. Door chemisch afval weg te mengen in bunkerfuels vindt de verbranding plaats in de motor van een zeeschip, en niet in de gecontroleerde omgeving van een afval-verbrandingsoven. Slecht geblende fuels kunnen aanleiding geven tot technische problemen tijdens de vaart.</p> <p>De stroom 'Oliehoudend afval' krijgt in de risicobeoordeling van afvalstromen (LNE, 2016) een hoge prioriteit omwille van de overwegend gevaarlijke eigenschappen, de concentratie van chemische industrie en havenactiviteiten in Vlaanderen, het feit dat deze problematiek zich afspeelt op het dunne juridische scheidingsvlak afval-grondstof, de quasi afwezigheid van wettelijk afdwingbare normen en de verwerkingstechnieken (blending) die in praktijk moeilijk te controleren zijn, en het sterk grensoverschrijdend karakter.</p>		
Omschrijving / Doelstellingen:		
De controles kunnen bestaan uit:		
<ul style="list-style-type: none"> • controles bij tankenparken in de Antwerpse haven waar scheepsbrandstoffen en de inputmaterialen daarvoor opgeslagen en geblend worden. De controles omvatten: <ul style="list-style-type: none"> • monsternames van blendmaterialen (inputstromen) voor gebruik in scheepsbrandstoffen. De monsternames gebeuren met een gespecialiseerd labo en worden getoetst aan de ISO 8217:2010 om een indicatie te krijgen van stoffen die vreemd zijn aan het raffinageproces. Voor inputstromen afkomstig van de recyclage van afgewerkte olie zal getoetst worden aan de End-of-Waste criteria voor afgewerkte olie; • administratieve controles m.b.t. de aangeleverde blendmaterialen, zoals transportdocumenten en MSDS-documenten. • stroomopwaartse controles op het bijmengen van afvalstromen in fuel. Op basis van de gegevens verzameld via de bedrijfscontroles zal een selectie gemaakt worden van inputstromen die mogelijk als afvalstof beschouwd moeten worden. Verder onderzoek zal gebeuren d.m.v. inspecties bij de producenten, voor zover dit mogelijk is aangezien deze bedrijven veelal in andere gewesten of landen gelegen zijn. 		
Criterium voor succes: de vaststelling van illegale bijmenging van afvalstoffen. De eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 40 dagen
Streefdatum:	31. december 2017	
Externe randvoorwaarden: voldoende medewerking van autoriteiten in andere regio's of landen.		
Is niet in het project vervat:		

Actie A650	Controle op het wegtransport van afvalstromen	
Coördinatie: diensthoofden + Bart Palmans		
Ondersteuning: ketenteam		
Noodzaak / Milieurelevantie:		
<p>Het vervoer van afvalstoffen is strikt geregeld. Inzamelaars, handelaars, makelaars en vervoerders moeten door de overheid geregistreerd zijn. Bovendien moet elk afvaltransport vergezeld zijn van officiële documenten die het mogelijk maken om op elk moment van het transport te kunnen achterhalen waar de partij vervoerde afvalstoffen vandaan komt en wat haar bestemming is.</p> <p>Met de uitvoering van een aantal controles op het wegtransport van afvalstoffen wil MI de illegale verwerking van afvalstoffen (in binnen- of buitenland) helpen bestrijden. Het is aangewezen om de controles, zoals in de voorgaande jaren, te organiseren in grensstreken en op grote (internationale) verbindingswegen, om zo vooral de controle op transportdocumenten voor grensoverschrijdende transportdocumenten te benadrukken.</p> <p>De stroom "Bouw- en sloopafval" krijgt in de risicobeoordeling van afvalstromen (LNE, 2016) een hoge prioriteit omwille van de grote geproduceerde volumes, de ingewikkelde wetgeving en de asbestproblematiek. De aanpak door MI moet vooral gericht zijn op traceerbaarheid, en dit kan onder meer door in te zetten op transportcontroles op verkeersassen waarlangs veel bouw- en sloopafval wordt getransporteerd (niet-grensoverschrijdend). Met deze controles beoogt MI vooral de politie te ondersteunen en te motiveren in deze materie.</p>		
Omschrijving / Doelstellingen:		
<p>Voor het toezicht op de overbrenging van afvalstoffen over de weg zal MI samenwerken met de politiediensten. In onderling overleg zullen een aantal onaangekondigde gerichte acties worden uitgevoerd in het Vlaamse Gewest waarbij het vrachtverkeer dat (vermoedelijk) afval vervoert, selectief zal worden tegengehouden. Wanneer het gaat om afvaltransporten zullen de lading en de documenten worden geïnspecteerd en getoetst aan de vereisten van Vlaamse en Europese afvalwetgeving.</p> <p>Prioritaire verkeersassen: RoRo-verkeer in de haven van Zeebrugge, grensstreek Limburg, grote verkeersassen naar de Antwerpse haven, Ring rond Brussel.</p> <p>Speciale aandacht zal gaan naar de volledigheid en de correctheid van de begeleidende documenten (kennisgevings- en overbrengingsformulier, bijlage VII, identificatieformulier).</p> <p>Analyses van afvalmonsters die tijdens de acties worden genomen, worden gebudgetteerd op het labocontract afval.</p>		
Criterium voor succes: de controles zijn uitgevoerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 76 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden: voldoende assistentie vanwege politie of andere diensten.		
Is niet in de actie begrepen: controles stroomopwaarts of -afwaarts in de keten op basis van vaststellingen tijdens wegcontroles.		

Actie A651	Controle op de uitvoer van afvalstoffen via zeehavens	
Coördinatie:	diensthoofden + Bart Palmans	
Ondersteuning:	ketenteam	
<p>Noodzaak / Milieurelevantie:</p> <p>De export van afvalstoffen naar derdewereldlanden gebeurt voor een groot deel via de Antwerpse en Zeebrugse havens. In het kader van Verordening 1013/2006 dient er voor de export van niet-gevaarlijke afvalstoffen naar verscheidene niet-OESO-landen een kennisgeving gedaan te worden aan de betrokken autoriteiten en bestaat er een exportverbod voor gevaarlijk afval. Het aandeel illegale transporten ligt hoger bij doorvoer dan bij uitvoer uit Vlaanderen.</p> <p>Uit de risicobeoordeling van afvalstromen (LNE, 2016) blijkt dat de volgende afvalstromen, in afnemende volgorde van belang, de nodige aandacht verdienen bij exportcontroles:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ AEEA: gevaarlijk afval, groot aantal exporteurs, groot aandeel in overtreding, slecht naleefgedrag ○ Metaal: grote geëxporteerde volumes, mogelijke aanwezigheid van gevaarlijke eigenschappen/componenten (AEEA-restanten, teerhoudende kabels, PCB's, ...) ○ Kunststof: grote geëxporteerde volumes, export van sterk vervuilde partijen ○ Papier: grote volumes, export van licht vervuilde partijen 		
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>Dit omvat alle controles in havengebied die gericht zijn op uitvoer, doorvoer en in mindere mate invoer van afvalstoffen. Het bewuste havengebied beslaat voornamelijk de Antwerpse haven, in mindere mate Zeebrugge. Een eerste deel van de controles bestaat steeds uit een steekproefgewijze selectie van units die mogelijk afval bevatten, op basis van transportdocumenten, boekingslijsten, meldingen via het douane-aangiftesysteem (CDS) of visuele inspecties. Een tweede stap bestaat uit het vrijzetten, visueel inspecteren en desgevallend blokkeren van de geselecteerde units. De illegale transporten worden vervolgens (administratief)rechtelijk afgehandeld (pv, terugzending en/of andere maatregelen). De controles gebeuren zoveel mogelijk samen met douane en scheepvaartpolitie. In 2017 zal bijzondere aandacht gaan naar de aanvoer van containers via feeders. De focus ligt op de volgende afvalstromen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ AEEA, voornamelijk met bestemming Afrika, die als tweedehands goederen in containers of in tweedehandsvoertuigen verscheept worden. De selectie op de voertuigkaaien gebeurt meestal visueel, indien mogelijk met gebruik van een mobiele scanner van Douane of Scheepvaartpolitie. De beoordeling gebeurt op basis van de Annex VI van de AEEA-Richtlijn 2012/19. ○ Recycleerbare afvalstoffen, voornamelijk met bestemming Azië (vervuild metaalschroot, gemengde kunststoffen, papier, ...) die vervoerd worden in zeecontainers. 		
<p>Criterium voor succes: aantal vastgestelde illegale transporten. De eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.</p>		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 341 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
<p>Externe randvoorwaarden: voldoende medewerking van douane en politie.</p>		
<p>Is niet in het project vervat: fysieke controles buiten de haventerminals, incl. het uitladen van containers of voertuigen (deze worden gevat door actie A654).</p>		

Actie A654	Controles in het kader van ketentoezicht	
Coördinatie:	diensthoofden + Bart Palmans	
Ondersteuning:	ketenteam	
<p>Noodzaak / Milieurelevantie:</p> <p>Wanneer inspecties zich enkel beperken tot vaststellingen ter hoogte van inrichtingen (producenten, overbrengers, verwerkers) zonder de partijen afvalstoffen te volgen over de hele verwerkingsketen, kunnen bepaalde vormen van illegaal gedrag nooit worden vastgesteld. Het toezicht kan zich hierop richten d.m.v. controles van documenten, registers, ophaalprocedures,... stroomop- en -afwaarts in de keten. Dit kan in de eerste plaats op een specifieke manier gebeuren, door vaststellingen binnen willekeurige afvalstromen verder te onderzoeken. Bij een meer gestructureerde aanpak worden de controles beperkt tot één afvalstroom, en op elkaar afgestemd.</p> <p>Met deze actie houdt MI ook toezicht op een aantal stromen die in de risicobeoordeling van afvalstromen (LNE, 2016) een hoge prioriteit krijgen, met name enkele typisch grensoverschrijdende fenomenen (uitvoer van AEEA, transport van chemisch afval, uitgegraven bodem), en meer lokale fenomenen (inzameling van chemisch afval, oliehoudend afval, metaalafval, verwerking van bouw- en sloopafval).</p>		
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>De campagne wordt verdeeld in vijf groepen van controles:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ controles bij exporteurs van afvalstoffen, op basis van de analyse van douanedeclaraties (PLDA). Uit de analyse van deze aangiftes zullen een aantal bedrijven naar voor komen die verdachte of illegale transporten georganiseerd hebben, en dus voor inspectie in aanmerking komen. ○ controles bij producenten, verwerkers, IHM's en vervoerders: naar aanleiding van weg-, haven- of bedrijfscontroles zullen 'verdachte' partijen afvalstoffen die ergens op het traject tussen hun ontstaan en hun definitieve verwerking werden vastgesteld, worden onderzocht. Meer bepaald zal worden nagegaan waar de partij afvalstoffen werd geproduceerd en of ze vanaf het moment van de productie correct werd opgeslagen, vervoerd, verwerkt (specifiek ketenonderzoek). Dit omvat ook alle controles van containers of voertuigen die mogelijk geladen zijn met AEEA en die om die reden uitgeladen en/of visueel geïnspecteerd moeten worden op een locatie buiten de haventerminals. ○ controles op de inzameling van pcb-houdende olie en -transformatoren. ○ controles bij inzamelaars, handelaars en makelaars van afval (IHM) die een ernstige opmerking gekregen hebben bij de audit van hun kwaliteitsborgingsysteem, IHM die de gevaarlijke EURAL-codes hebben laten schrappen, of uit het register geschorste IHM. ○ controles bij producenten en verwerkers van bouw- en sloopafval. ○ controles bij bedrijven die betrokken zijn bij kennisgevingen die vanwege OVAM een ongunstig besluit krijgen, met voorrang voor kennisgevingen voor chemisch afval en uitgegraven bodem. 		
<p>Criterium voor succes: de controles zijn uitgevoerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.</p>		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 483 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
<p>Externe randvoorwaarden: de brongegevens voor de analyse van de douanedeclaraties worden tijdig aangeleverd.</p>		
<p>Is niet in de actie begrepen:</p>		

12.4 REACH

Actie A810	Controle op de naleving van REACH	
Coördinatie:	diensthoofden + Paul Cuypers	
Ondersteuning:	Paul Cuypers, Saartje Swinnen	
<p>Noodzaak / Milieurelevantie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ REACH Artikel 125 stelt: "De lidstaten onderhouden een systeem van officiële controles en andere op de situatie afgestemde activiteiten." ○ als MI geen REACH-controles uitvoert, is het risico reëel dat voormeld artikel niet wordt geïmplementeerd. MI zal gevraagd worden te rapporteren over het door haar jaarlijks uitgevoerde toezicht en handhaving. ○ REACH beoogt een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu. ○ alle beschikbare en relevante informatie over stoffen als zodanig, in preparaten of voorwerpen moet worden bijeengebracht om te helpen bij het in kaart brengen van gevaarlijke eigenschappen, en aanbevelingen betreffende risicobeheersmaatregelen moeten stelselmatig via toeleveringsketens worden doorgegeven, als redelijkerwijs noodzakelijk, om negatieve gevolgen voor de menselijke gezondheid en het milieu te voorkomen <p>Er gelden beperkingen voor het produceren, op de markt brengen en gebruiken van gevaarlijke stoffen, preparaten en voorwerpen.</p>		
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>MI zal binnen haar bevoegdheidsdomein bedrijfscontroles organiseren die worden aanbevolen door het REACH Forum Nationaal. Dit Forum Nationaal streeft naar prioritaire en maximale implementatie van de aanbevelingen van het ECHA Forum. De bedrijfscontroles focussen zich op:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ inspectiecampagnes aanbevolen door het ECHA Forum (gecoördineerde handhavingscampagnes, pilootcampagnes, verklaringen over niet-naleving, ...) en door het Forum Nationaal REACH; ○ de naleving van de verbodsbepalingen voorgeschreven door Bijlage 17 REACH; ○ controle geldigheid intermediair voorwaarden. 		
<p>Criterium voor succes: 25 controles zijn uitgevoerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.</p>		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 120 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
<p>Externe randvoorwaarden:</p>		
<p>Is niet in de actie begrepen: toezicht op andere dan gewestelijke materies.</p>		

12.5 Dierlijke bijproducten

Actie A621	Controle in het kader van de overeenkomst dierlijke bijproducten	
Coördinatie: Ondersteuning:	diensthoofden + Christophe Bervoets werkgroep Dierlijke Bijproducten	
Noodzaak / Milieurelevantie: <p>In 2011 trad de Europese Verordening (EC) nr. 1069/2009 in werking. Deze stelt de gezondheidsvoorschriften vast inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten. Bovendien worden in deze Verordening verschillende taken opgelegd aan de lidstaten. Via het inspectieprogramma wordt getracht de contaminatie van de voedselketen ten gevolge van het onzorgvuldig behandelen en verwerken van risicovolle dierlijke bijproducten te vermijden.</p>		
Omschrijving / Doelstellingen: <p>Gerichte inspectie van een aantal actoren gevat door de verordening. De gecontroleerde bedrijven zijn 1069-erkende bedrijven. De verwerkte dierlijke bijproducten worden opnieuw gecontroleerd op hun microbiële kwaliteit. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het correct gebruik van handelsdocumenten conform VO(EU) 1069/2009. De bedrijfskeuze van de 1069-erkende bedrijven gebeurt enerzijds op basis van terreinervaring van MI. Anderzijds worden bedrijven die geruime tijd niet werden gecontroleerd in deze actie gevat.</p>		
Criterium voor succes: <ol style="list-style-type: none"> 1. Inspecties zijn uitgevoerd. 2. Administratief- en strafrechtelijk optreden werd geïnitieerd waar nodig. 3. Rapport voor de evaluatiecommissie Dierlijke Bijproducten is geschreven. 		
Begindatum: 1 januari 2017 Streefdatum: 31 december 2017	Personeelsinzet: 80 dagen	
Externe randvoorwaarden: geen		
Is niet in de actie begrepen: De bemonstering van afvalwater bij de slachthuizen.		

12.6 RIE

Uitvoering RIE programma	
Projectleider:	Martine Blondeel
Kernteam:	diensthooften + thematische werkgroepen + werkgroep GPBV-landbouw
Noodzaak / Milieurelevantie:	
<p>Het doel van de Richtlijn Industriële Emissies 2010/334/EU (RIE) is te zorgen voor een geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging bij een breed scala aan industriële processen en landbouwactiviteiten én het bereiken van een hoog niveau van bescherming voor mens en milieu in zijn geheel. Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (GPBV) worden gerealiseerd enerzijds via het vergunningstelsel voor GPBV-installaties en anderzijds via de handhaving.</p> <p>MI stelde een specifiek GPBV-handavingsplan op voor de GPBV-installaties. Het maakt, samen met het GPBV-handavingsprogramma, deel uit van het GPBV-handavingsstelsel. Het plan omvat alle GPBV-installaties op Vlaams grondgebied, een algemene lijst van relevante en significante milieuaspecten en een bijzondere beoordeling van de relevantie van deze milieuaspecten per GPBV-installatie.</p> <p>Het GPBV-handavingsplan omvat ook een berekende risicoklasse die aan de GPBV-installatie wordt toegekend, met vermelding van de hiermee verbonden minimale inspectiefrequentie (jaarlijks, tweejaarlijks, driejaarlijks).</p>	
Omschrijving / Doelstellingen:	
<p>Het uitgangspunt in het GPBV-handavingsstelsel is dat er gemiddeld na zes jaar een volledige afdekking (6 thematische blokken) is voor elke te controleren installatie. Dit wordt gerealiseerd door in het jaarlijks GPBV-handavingsprogramma voor de installaties met jaarlijkse frequentie 1 thematisch blok te selecteren en voor de installaties met 2-jaarlijkse frequentie 2 thematische blokken, en door bij de installaties met 3-jaarlijkse frequentie 3 thematische blokken uit te voeren. De opeenvolgende jaarprogramma's voor routinematige controles bij GPBV-installaties zorgen er dus voor dat er afdekkend (alle relevante milieu-aspecten per GPBV-installatie worden binnen een zekere tijd via een plaatsbezoek onderzocht) en risicogebaseerd (de frequentie van controle hangt samen met de risicoklasse) gecontroleerd wordt.</p>	
Criterium voor succes:	
De in het GPBV-handavingsstelsel ingeplande controles voor 2017 zijn uitgevoerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.	
Begindatum:	1 januari 2017
Streefdatum:	31 december 2017
Personeelsinzet:	3.965 dagen
Externe randvoorwaarden:	
Is niet in het project vervat:	

Controle BREF herziening

Projectleider: Bart Palmans, Jeroen November

Kernteam: Sectorwerkgroepen

Noodzaak / Milieurelevantie:

De beste beschikbare technieken (BBT) spelen een centrale rol in de RIE. Omdat de BBT een technologische evolutie ondergaan, moeten zowel de milieuvoorwaarden van VLAREM II en III als de vergunningsvoorwaarden van GPBV-installaties, periodiek, telkens na de opmaak van een nieuwe Europese BREF-studie, door AMV getoetst worden aan de bij de BREF-studie horende BBT-conclusies die door de Europese Commissie zijn goedgekeurd. De exploitanten moeten deze bijgestelde voorwaarden naleven en MI moet de naleving ervan controleren en handhaven. Dit alles moet gebeuren in een tijdspanne van 4 jaar na publicatie van de BBT-conclusies in het Europees publicatieblad.

Omschrijving / Doelstellingen:

In 2013 werden de BREF's 'Cement en Kalk' (CLM), 'Chlooralkali' (CAK) en 'Leerlooierijen' (TAN) gepubliceerd. Enkel de voor de eerste 2 sectoren zijn er GPBV-installaties in exploitatie in Vlaanderen. In 2017 dienen deze installaties aldus uiterlijk te voldoen aan de bepalingen van de BBT-conclusies.

De betrokken installaties worden integraal gecontroleerd met bijzondere aandacht voor de naleving van de BBT-conclusies. De eventueel reeds aan bod komende inspectietypes uit het RIE programma voor 2017 bij deze installaties zullen worden aangevuld met alle overige inspectietypes.

Criterium voor succes:

De betrokken installaties zijn integraal gecontroleerd en de eventuele bestuurlijke en strafrechtelijke afhandeling is gestart.

Begindatum: 1 januari 2017

Personeelsinzet: 122 dagen

Streefdatum: 31 december 2017

Externe randvoorwaarden:

Is niet in het project vervat:

12.7 Omgevingsveiligheid

Actie A316	Uitvoering van het Seveso III- inspectieprogramma	
Coördinatie:	diensthoofd TZR	
Ondersteuning:	dienst TZR	
Noodzaak / Milieurelevantie:		
In het kader van het Samenwerkingsakkoord preventie zware ongevallen moet het inspectieteam een inspectiesysteem opzetten dat de inspectie van alle Seveso III-bedrijven met gepaste frequentie en op de geëigende manier borgt.		
Omschrijving / Doelstellingen:		
Het inspectieprogramma (in functie van de verschillende inspectiedomeinen van de bedrijven) wordt in onderling overleg tussen de bevoegde inspectiediensten opgesteld, regelmatig geëvalueerd en geactualiseerd. Ook de bepaling van de basisinspectiefrequentie gebeurt in overleg. Voor de uitvoering van en de rapportering over de inspecties voorzien in het programma worden eveneens de nodige afspraken gemaakt met de federale collega's.		
Volgende groepen inspecties zijn inbegrepen: geprogrammeerde inspecties (m.b.v. bestaande inspectie-instrumenten), inspecties naar aanleiding van voorvallen, ... Het programma omvat eveneens de voortgangscontroles. Naar aanleiding van de inspecties worden actieplannen gegenereerd, waarvan de tijdige en effectieve uitvoering moet worden nagegaan. Daardoor zullen heel wat inspecties bestaan uit een combinatie van voortgangscontrole en de controle van een nieuw aspect.		
Een belangrijke eigenschap van het inspectieprogramma is het dynamische karakter ervan, indien de actualiteit dat vereist wordt het programma aangepast.		
In het kader van het van kracht worden van SWA 3 worden tijdens de inspecties de kennisgevingen van de bedrijven gecontroleerd.		
In het licht van het van kracht worden van de CLP-verordening blijft ook de verdere inventarisatie van Sevesobedrijven belangrijk.		
Criterium voor succes:		
Het inspectieprogramma is uitgevoerd.		
Begindatum:	1 januari 2017	Personeelsinzet: 1344 dagen
Streefdatum:	31 december 2017	
Externe randvoorwaarden:		
Is niet in de actie begrepen:		

12.8 Reactief

Reactief R980	Breedbandmetingen van elektromagnetische straling van zendantennes
Coördinatie:	diensthoofd hoofdbestuur + Geert Keppens
Ondersteuning:	toezichhouders hoofdbestuur
<p>Omschrijving / Doelstellingen:</p> <p>Met een breedbandmeting kan het elektromagnetisch veld binnen een bepaald frequentiebereik bepaald worden van alle zendantennes in de omgeving (immissiemeting). Op basis van deze meting kan nagegaan worden of voldaan wordt aan de milieukwaliteitsnormen voor elektromagnetische golven met een frequentie tussen 10 MHz en 10 GHz. Bovendien kan een inschatting gemaakt worden of voldaan wordt aan milieuvorwaarden voor vast opgestelde zendantennes (individuele norm per zendantenne). Deze milieuvorwaarden gelden op verblijfsplaatsen en hebben betrekking op zendantennes voor telecommunicatie (lees gsm-masten)</p> <p>De breedbandmetingen zullen op aanvraag van de burger uiterlijk binnen de twee maanden na de aanvraag door MI uitgevoerd worden, met als voornaamste doel de burger te verzekeren dat hij slechts blootgesteld wordt aan elektromagnetische velden die binnen de Vlaamse normen liggen. Wanneer de breedbandmeting aantoont dat de individuele norm mogelijk overschreden wordt, moet een smalbandmeting uitgevoerd worden om de bijdrage van elke individuele zendantenne te kunnen meten. Deze smalbandmetingen worden uitgevoerd door een gespecialiseerd labo. Verwacht wordt dat slechts een beperkt aantal smalbandmetingen aanleiding zal geven tot het vaststellen van overschrijdingen van de individuele immissienorm.</p>	
Personeelsinzet:	40 dagen

13. Overzichtstabel

Handhavingsactiviteiten 2017						
Beschrijving				Personeelsinzet		
Aard	Thema	Titel	Nr.	totaal Dagen	VTE	
Aard	Geluid	Geluid- en trillingsonderzoeken	A407	7	0,03	
	B&G	Controle boorbedrijven bij vergunningsplichtige boringen of grondwaterwinningen	P526	20	0,10	
		Controle van grondwaterwinningen	A519	29	0,14	
	Afval	Inspecties bij biogasinstallaties	P639	206	1,03	
	Lucht	Ondersteuning lokaal toezicht bij controles koelinstallaties	P773	39	0,20	
		Controle op geïmporteerde ozonafbrekende stoffen en broeikasgassen	A614	36	0,18	
		Geuronderzoeken	A740	40	0,20	
		Controle van DMF-emissies bij coating-bedrijven	A780	33	0,16	
		Fijn stof (PM10): aanpak van diffuse emissies in 'hot spot'-gebieden	A751	41	0,21	
		Beperking van de emissie van dioxineachtige PCB's (bij schrootverwerkende bedrijven)	A758	16	0,08	
		Verspreiding van zware metalen in de lucht	A757	16	0,08	
		Controle IR screening bij tankopslag	A769	8	0,04	
	SOF		A761	11	0,05	
	GGO	Controle van ingeperkt gebruik GGO's en pathogene organismen	A850	18	0,09	
		Controle van klasse 1 bedrijven die nog niet eerder werden gecontroleerd in Limburg	A920	44	0,22	
Som van de specifieke handhavingscampagnes				568	2,84	
Routine	Water	Routine- en ad hoc monsternames afvalwater	M200	606	3,03	
	Geluid	Ad hoc geluids- en trillingsmetingen	M400	165	0,82	
	Afval	Routine-monsternames afvalstoffen, bodem, grondwater	M100 M500 M600	211	1,05	
	Lucht	Routine-emissiemetingen lucht	M700	143	0,71	
		Ad hoc immissemetingen lucht	M750			
	Exploitatie	Controle van milieuvergunningen	R015	545	2,72	
Som van de routine				1.668	8,34	
Ketentoezicht		Controle op opmenging van afvalstoffen in bunkerolie	P656	40	0,20	
		Controle op het wegtransport van afvalstromen	A650	76	0,38	
		Controle op de uitvoer van afvalstoffen via zeehavens	A651	341	1,71	
		Controles in het kader van ketentoezicht	A654	483	2,41	
		Controles in het kader van andere acties/projecten		20	0,10	
		Opvolgingscontroles		357	1,78	
Som ketentoezicht				1.316	6,58	
REACH		Controle op de naleving van REACH	A810	120	0,60	
	Som REACH				120	0,60
DBP		Controles in het kader van de overeenkomst dierlijke bijproducten	A621	80	0,40	
	Som DBP				80	0,60
RIE		Uitvoering RIE programma		3.965	19,82	
		Controle BREF herziening		122	0,61	
	Som RIE				4.087	20,43
Omgevingsveiligheid		Uitvoering van het Sevesoprogramma	A316	1.344	6,72	
		Routinecontroles omgevingsveiligheid	R3xx	169	0,85	
	Som Omgevingsveiligheid				1.513	7,57
Reactief		Klachten	R03x	1.850	9,25	
		Afbouw klasse 2 controles		-448	-2,24	
	EMS	Breedbandmetingen van elektromagnetische straling van zendantennes	R980	40	0,20	
		Voorvallen	R04x	130	0,65	
		Evaluatieverslag proefvergunning	R050	83	0,41	
		Evaluatie werkplan + andere documenten	R051	159	0,80	
		Rapportering 'kantschriften'	R06x	66	0,33	
Som van de reactieve controles				1.881	9,40	
Voortgangscntrole (handhavingsinstrumentarium)				696	3,48	
Eigen Initiatief				296	1,48	
Totaal				12.224	61,3	

14. Gebruikte afkortingen

ALHRMG	afdeling Lucht, Hinder, Risicobeheer, Milieu & Gezondheid
AMV	afdeling Milieuvergunningen
BIM	Brussels Instituut voor Milieubeheer
CLP	Indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels
DPC	Département de la Police et de Contrôles (Wallonië)
ECHA	Europees Agentschap voor Chemische stoffen
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme
EVOA	Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
F-gassen	Gefluoreerde broeikasgassen
FLI	Federale Leefmilieu-inspectie
FOD	Federale Overheidsdienst
Ggo	Genetisch Gemodificeerd Organisme
GPBV	Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging
HCFK's	Chloorfluorkoolwaterstoffen
LNE of DLNE	Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
ISO	Internationale Organisatie voor Standaardisatie
MI	afdeling Milieu-inspectie
MIP	Milieu-inspectieplan
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
RIE	Richtlijn Industriële Emissies
TZR	Toezicht zware risicobedrijven
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
WASO	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Adressen

Afdelingshoofd en stafmedewerkers

Afdelingshoofd: Paul Bernaert
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
Tel.: 02-553 81 83 Fax: 02-553 80 85
e-mail: milieu-inspectie@lne.vlaanderen.be

Hoofdbestuur

diensthooft: Martine Blondeel
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
Tel.: 02-553 81 77 Fax: 02-553 80 85
e-mail: milieu-inspectie.hb@lne.vlaanderen.be

Toezicht zwaarresicobedrijven

diensthooft: Wilfried Van Den Acker
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
Tel.: 02-553 03 54 Fax: 02-553 81 96
e-mail: milieu-inspectie.tzr@lne.vlaanderen.be

Buitendienst Antwerpen

diensthooft: Linda Van Geystelen
Lange Kievitstraat 111-113 bus 62
2018 Antwerpen
Tel.: 03-224 64 25 Fax: 03-224 64 28
e-mail: milieu-inspectie.ant@lne.vlaanderen.be

Buitendienst Limburg

diensthooft: Freddy Noels
Koningin Astridlaan 50 bus 5
3500 Hasselt
Tel.: 011-74 26 00 Fax: 011-74 26 29
e-mail: milieu-inspectie.lim@lne.vlaanderen.be

Buitendienst Oost-Vlaanderen

diensthooft: Greta De Maesschalck
Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 71
9000 Gent
Tel.: 09-276 22 00 Fax: 09-237 22 05
e-mail: milieu-inspectie.ovl@lne.vlaanderen.be

Buitendienst Vlaams-Brabant

diensthooft: Marc Vanthienen
Diestsepoort 6 bus 71
3000 Leuven
Tel.: 016-66 60 70 Fax: 016-66 60 75
e-mail: milieu-inspectie.vbr@lne.vlaanderen.be

Buitendienst West-Vlaanderen

diensthooft: Wim Delaere
Koning Albert I-laan 1/2
8200 Brugge
Tel.: 050-24 79 60 Fax: 050-24 79 65
e-mail: milieu-inspectie.wvl@lne.vlaanderen.be

Uitgave

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-inspectie

Verantwoordelijke uitgever

Jean-Pierre Heirman
Secretaris-generaal
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 BRUSSEL

Redactie

Saartje Swinnen

Eindredactie

Martine Blondeel, Paul Bernaert

Distributeur

Hedwig Stylemans – hedwig.stylemans@lne.vlaanderen.be

Depotnummer: D/2017/3241/73

Dit rapport is ook beschikbaar op www.milieu-inspectie.be

© Vlaamse overheid

DEPARTEMENT
LEEFMILIEU,
NATUUR &
ENERGIE

Koning Albert II laan 20, bus 8
1000 BRUSSEL
www.lne.be